જ્ઞાન ભકિતના છંદો.

છપાવનાર:—વૈદ્ય અમૃતલાલ સુંદરજી પઢિયાર,
હાથી બીલ્ડીંગ, કાલકાદેવી રસ્તો, મુંબઈ.

છાપનાર:—શા. મગનલાલ જગજીવનદાસ,
શ્રી 'સરસ્વતી' છાપખાનું, નાગદેવી રસ્તો, મુંબઈ.

(૧૫૧૮×૭૫)

સંવત ૧૯૭૫

આ ન્હાનાં પુસ્તકમાં આવેલાં ભજનો પરોપકારી શેઠ ખેમરાજ શ્રીકૃષ્ણદાસની રજાથી તેમની છપાવેલી બનારસીની ચોપડીમાંથી લીધેલાં છે, અને તે હરિજનોને ગાવા માટે ઉપયોગી થાય એવા હેતુથી બહાર પાડેલાં છે.

જ્ઞાન ભક્તિના છંદ.

પ્રભુ ભજવાની જરૂરીયાત વિષે.

છંદ.

નરતન પાય જતન કરે ઐસે જિસ્મેં વો કરતાર મિલે;
ઐસા ઉત્તમ રતન પદારથ ફિર નહિં વારંવાર મિલે.
અને હૈં પૂરબ કે કર્મ કુછ ઉસીકી હૈ યહ પ્રભુતાઇ;
જો તૂને સંસારમેં હૈ યહ સુંદર નર દેહી પાઇ.
પાયકે ઐસી કંચન કાયા ભજન કરો હરિકા ભાઇ;
જન્મ જન્મકી બીગડી બાત સબ ઇસી જન્મમેં બનઆઇ.
સુખ દુઃખ ભોગ પિતા ઔર માતા ઔર સકલ સંસાર મિલે;
ઐસા ઉત્તમ રતન પદારથ ફિર નહિં વારંવાર મિલે.
મિલા તુઝે અનમોલ રત્ન યે અબ ઉપાય તૂ ઐસા કર;
ત્યાગ સકલ કામના જગતકી હિત ચિતસે હરિ ન. મ. સુમર.

વાસુદેવ ભજ નારાયણ તું કૃષ્ણ કૃષ્ણ ઔર કહો હર હર;
જીતે યે ભવસિંધુ જગતસે ક્ષણમેં જાયે પાર ઉતર.
જન્મ મરણ નહિં હો તેરા નહિં જગમેં ફિર અવતાર મિલૈ.
ઐસા ઉત્તમ રતન પદારથ ફિર નહિં વારંવાર મિલૈ.
કર વિચાર મનમેં અપને તૂ કિસ કારણ જગમેં આયા;
કિસ કારણ સંસારમેં તુઝકો મિલી હૈ યહ કંચન કાયા.
જિસને કુછ નહિં ભજન કિયા નહિં મુખસે ગુણ ગોવિંદ ગાયા;
સુંદર જન્મ ગઁવાય વૃથા વો અંતકાલ ફિર પછતાયા.
લખ ચૌરાસી ફિરે ભરમતા યમ દૂતોંકી માર મિલૈ;
ઐસા ઉત્તમ રતન પદારથ ફિર નહિં વારંવાર મિલૈ;
દુર્લભ યે જામા નરકા હૈ મિલા બડે સંયોગોંસે;
દેવીસિંહ કહતા હૈ સદા સમઝાયકે યે સબ લોગોંસે.
ભજન કરો આનંદ રહો ઔર છુટો દુઃખ સુખ ભોગોંસે;
હર્ષ સદા મનમેં વ્યાપે ઔર શુદ્ધ ચિત્ત રહે સોગોંસે.
બનારસી કહૈ ઔર જન્મમેં નહિં ઉસકા દીદાર મિલૈ;
ઐસા ઉત્તમ રતન પદારથ ફિર નહિં વારંવાર મિલૈ.

ઇશ્વર સ્મરણ વિષે.

રામ કૃષ્ણકા સુમરન કરનેસે પાતક સબ જાતે હૈં,
ધન્ય વહ નર હૈં કિ જો કોઇ રામ કૃષ્ણ ગુણ ગાતે હૈં;
મૈંને પાપ કિયે બહુતેરે જીસકા કુછ નહિં આદિ રૂ અંત;
વિષય વાસનામેં ડૂબા ઓર ઝૂટ મૂઠ કહેલાયા સંત.
કામ ક્રોધ મદ લોભ મોહ પાંચોં મેરે બને મહંત;
ઇનહીંકે વશ રહા રાતદીન સદ્ગુરૂકી નહીં પઢી પઢંત.
યુવા અવસ્થામેં નહિ સમઝે વૃદ્ધ ભયે પછતાતે હૈં;
ધન્ય વહ નર હૈ કિ જો કોઇ રામ કૃષ્ણ ગુણ ગાતે હૈં. ૧

માત પિતાકા કહા ન માના પઢા ન પિંગલ વેદ પુરાન;
બના કવીશ્વર હંઉ મૈંને ઓર દગ્ધ છંદ કિએ બહુત બખાન.
મૈંને કહા મૈં પરમેશ્વર હું ઐસા મુઝે વ્યાપા અભિમાન;
સત્ય ન બોલા ઉમ્ર ભરમેં બકા બહુતસા ઝૂઠ તુફાન.
ધન પાયા તો ધર્મ કિયા નહિં ભીખ માંગ અબ ખાતે હૈં;
ધન્ય વહ નર હૈં કિ જો કોઈ રામ કૃષ્ણ ગુણ ગાતે હૈં. ૨

બ્રહ્મહત્યા યા બાલહત્યા યા કરે જો કોઈ ગોહત્યા;
રામ ભજનસે દૂર હો જાય નહીં ફિર હોવે હત્યા.

મૈંને જીવ બહુતસે મારે લગી જો વહ મુઝકો હત્યા;
કૃષ્ણ કહેસે ભસ્મ હો ગઇ કરી જો જો મેને હત્યા.
અપના બીતા હાલ સુનો હમ સબકો સત્ય સુનાતે હૈં;
ધન્ય વહ નર હૈં કિ જો કોઇ રામ કૃષ્ણ ગુણ ગાતે હૈં. ૩

સબ અપરાધ ક્ષમા કર મેરે રામ કૃષ્ણજી વારંવાર;
તુમ હો દયાનિધિ દયા કરકે પ્રભુજી કરદો મેરા ઉદ્ધાર.
અધમ પાપિયોંકો તારા અબ મુઝકો ભી તુમ દીજે તાર;
આગે મરજી આપકી જો કુછ ચાહે સો કરિયે કરતાર.
અબ મુઝસે કુછુ બન નહિં પડતા આપકો ભજન બનાતે હૈં;
ધન્ય વહ નર હૈં કિ જો કોઇ રામ કૃષ્ણ ગુણ ગાતે હૈં. ૪

જો જો પાપ કિએ મૈંને પ્રભુ તુમ જાનો યા જાને હમ;
ઔર કોઈ ક્યા જાને કુછુ કિસકે આગે કરૂં રકમ.
કિયે પાપ દેવીસિંહને તર ગયે અપન કરા કરમ;
શ્રીગંગાકે તીર તનુ ત્યાગા જાને બાત એ કુલ આલમ.
બનારસી કહે હમ ભી તો ઉનકે મુરીદ કહલાતે હૈં;
ધન્ય વહ નર હૈ કિ જો કોઇ રામ કૃષ્ણ ગુણ ગાતે હૈં. ૫

દોહરા.

જાના હૈ રહેનાં નહી, મરના બીસવા બીસ;
દો દિન દુનિયાં કે લીએ, મતભૂલો જગદીશ.

ધન જોબનયું જાયગો, જા વિધિ ઉડત કપૂર;
નારાયણ ગોપાલ ભજ, કયું ચાખે જગ ધૂર.

જીંદગીનો ભરૂસો નથી તે વિષે.

છંદ.

દમ પર દમ હર ભજ નહીં ભરોંસા દમકા;
એક દમમેં નિકલ જાયેગા દમ આદમકા.
હૈ જબતકસે દમમેં દમ ભજ હર હર તૂ;
દમ આવે ના આવે ઈસ્કી આશા મત કર તૂ.
એક નામ પ્રભૂકા જપ હિરદેમેં ધર તૂ;
નર ઇસી નામસે તરજા ભવસાગર તૂ.
બલ કરતા થોડે જીનેકે ખાતર તૂ;
વો હૈ સાહબ જલ્લાદ જરા તો ડર તૂ.

વહાં અદલ બડા હૈ હિસાબ સબ દમ દમકા;
એક દમમેં નિકલ જાયગા દમ આદમકા.
જીનેકા ફલ યહ રામ નામ જપના હૈ;
જબ ઘેરે કાલ તો કહાં જાય છિપના હૈ.
ઇસ નરકો એક દિન આતિશમે તપના હૈ;
દમ જાય નિકલ તન મિટ્ટીમેં ખપના હૈ.
એક દમકા બસેરા દુનિયા રૈન સપના હૈ;
કુછ દેખો આઁખે ખોલ કૌન અપના હૈ.
સબ જુઠા માયા મોહ કુટુંબ હમ દમકા;
એક દમમેં નિકલ જાયેગા દમ આદમકા.
જો આયા જગમેં અમર નહીં રહેનેકા;
નરબદા પ્રવાહ અબ. અટક નહીં બહેનેકા.
કર લાખ જતન તૂ માયા કે બહેનેકા;
દર મિલે વહી જો હે તેરે લહેનેકા.
હર વખત રહેગા જમકા દંડ સહેનેકા;
કર નેકી તો કોઇ બુરા નહિ કહેનેકા.
ઇસ જગમેં નાતા હૈ બોલતે દમકા;
એક દમમેં નિકલ જાયગા દમ આદમકા.

એક દમમેં દમ આદમકા નિકલ જાવેગા;
ફિર પીછે હાથ મલમલકે પછતાવેગા.
જબ શ્રીકૃષ્ણકી શરણાગત આવેગા;
તો જીવનમુક્તી ઈસ જગમેં પાવેગા.
કહે દેવીસિંહ જો હરકે ગુણ ગાવેગા;
વોઃ પ્રાણી જગબંધનસે છૂટ જાવેગા.
કુછ કયામ જગમેં નહિ સુનો ઇસ દમકા;
એક દમમેં નિકલ જાયેગા દમ આદમકા.

નામ સ્મરણનું મહાત્મ્ય.

હર જગૈ પૈ દેખા કહીં કહીં તૂ દેખા;
જહાં યાદ હૈ તેરી વહીં વહીં તૂ દેખા.
જાજાકર ગંગાસાગર સિંધુ નહાયા;
મૈં તેરે ઇશ્કમેં ચારો તરફ ઉઠ ધાયા.
નહીં મૈંને પ્યારે ઔર કહીં તૂ દેખા;
જ્યાં યાદ હૈ તેરી વહીં વહીં તૂ દેખા.

જંગલ વસ્તી સબ ઉજાડ હમને છાના;
નહિં દેખા તુઝકો દેખારે સભી જમાના.
કોઈ મતવાલા કહતા હૈ કોઇ મસ્તાના;
જો જો કુછ જિસને કહા વો હમને માના.
ખુબ ખુબ ફિરા દર દરકા હુઆ દિવાનાઃ
નહિં પાયા પ્યારે તેરા કહીં ઠેકાના.
અબ યાદ કરી તો દિલમેં યહીં તૂ દેખા.
જહાં યાદ હૈ તેરી વહીં વહીં તૂ દેખા.
સર પટક પટક કર પહાડપર દે મારા;
ઔર આહ આહ કર કરકે બહુત પુકારા.
દેખા દેવલ દેહરા ઔર ઠાકુરદ્વારા
સરતાપા સબકો દેખદેખ કર હારા.
ઘર બાર તજા આલમસે લિયા કનારા
જેસી કુછ ગુજરી વૈસે કિયા ગુજારા.
યે બાતેં હમકો યાદ રહી તૂ દેખા.
જહાં યાદ હૈ તેરી વહીં વહીં તૂ દેખા.
સબ દેખા હમને ગુલશન ઔર ગુલ્લાલા;
બન ફકીર બન બન ફિરા પહન વનમાલા.

દેખા પત્તા પત્તા ઓ ડાલી ડાલા;
હે સબ મેં તૂ ઔ, ઓર સબસે રહૈ નિરાલા.
યહ બનારસીકા કલામ રસકા હાલા;
હૈ અરજ મેરી યહ સુનો નંદકે લાલા.
તુઝ દિલ પર મેં આશક હું મહીં તૂ દેખા;
જહાં યાદ હૈ તેરી વહીં વહીં તૂ દેખા.

વિશ્વરૂપી બાગ.

વિશ્વરૂપ ખિલ રહા બાગ જિસમેં આદમકી ગુલઝારી;
રંગ રંગકે કૂલ હૈ અરૂ તરહ તરહકી ફુલવારી.
પૂરવ પશ્ચિમ ઉત્તર દક્ષિણ યે ચારોં દીવાલ બની;
હરેક તરફસે નદિયોં કી હૈ દેખો છૂટી નહેર ઘની.
સાત સિન્ધ સોઇ તલાબ સાંતો સબકા માલિક વહી ધની;
ચાહે બનાવે ચાહે એક પલમેં કરદે વો સબ ફનાફની.
વિશ્વ બાગકે ભિતર ઉસકે કુદરતકી ફૈલી ક્યારી;
રંગ રંગકે ફુલ હૈ કૂલ અરૂ તરહ તરહકી ફુલવારી.
નવ ખંડોકે મહેલ બનાયે દશોં દિશા કે દશ દ્વારે;
બનાદીઆ હે એ બાગમેં ચૌદ ભુવન ન્યારે ન્યારે.

આસમાનકી છાત લગાઈ જિસમેં જડ દિયે હૈં તારે;
ગરજ ગરજ ધન કરૈં છિડકના ઔર છુટતે હૈ ફુવારે.
ચાંદ ઔર સૂર્ય ઊન સબકી કરતે હૈં ચૌકીદારી;
રંગ રંગકે ફૂલ હૈં અરૂ તરહ તરહકી ફુલવારી.
ચમત્કારકા ચમન લગાયા પરબ્રહ્મને આપી આપ;
હર જગ્યામેં વો ઝલકતા ઔર હરદમમેં રહા હૈ વ્યાપ.
ઇસી બાગકે ભીતર બૈઠે ઋષી મુની સબ કરતે જાપ;
કોઇ ગાવતે ભજન ઔર કોઈ રહે પંચ અગ્નીકા તાપ.
સાધુ સંત કરૈં શૈર બાગમેં પરમહંસ ઔર બ્રહ્મચારી;
રંગ રંગ કે ફૂલ હૈ અરૂ તરહ તરહકી ફુલવારી.
કલ્પવૃક્ષ ઔર મલયાગિરિ વો ફલે હૈં ઉસમેં અમૃત ફલ;
કભી ન સૂખે જિસમેં એસા જ્ઞાન રૂપ હૈં ગંગાજલ.
દેવીસિંહ કહે હરી કૃપાસે જિસકી હો બુદ્ધિ નિર્મલ;
ઐસે બાગમેં અમર વો રહે ન આવે ઉસે અજલ.
વિશ્વ બાગકે માલિક હૈ વોહી શ્રીકૃષ્ણ ગિરિવરધારી;
રંગ રંગકે ફૂલ હૈ અરૂ તરહ તરહકી ફુલવારી.

દેહનું અભિમાન તજવા વિષે.

નહીં મિલેં હરિ ધન ત્યાગે, નહીં મિલે રામજી જાન તજે,
નારાયણ તો મિલૈં ઉસિકો જો દેહકા અભિમાન તજે;
સુત દારા યા કુટુંબ ત્યાગે યા અપના ઘરબાર તજે,
નહીં મિલે પ્રભુ ઉસકું કદાપિ જગકા સબ વ્યવહાર તજે;
કન્દ મૂલ ફલ ખાય રહે ઔર અન્નકાભી આહર તજે,
વસ્ત્ર ત્યાગ કે નગન હો રહે ઔર પરાઈ નાર તજે;
તૌભી હરિ નહિં મિલે ઉસીકું, ચાહે અપને પ્રાણ તજે,
નારાયણ તો મિલેં ઉસિકો જો દેહકા અભિમાન તજે. ૧

તજે પલઁગ ફૂલોકા ઔર ચાહે હીરે મોતી લાલ તજે,
જાતકો અપની તજકે દેવે ઔર કુલકી સારી ચાલ તજે;
વનમેં નિશિ દિન વિચરૈ ઔર ઇસ દુનિયાકા જંજાલ તજે,
દેહકો અપની જલા બલાકે શરીરકી ભી ખાલ તજે;
બ્રહ્મજ્ઞાન નહીં હો તોભી ચાહે વો અપની સાન તજે,
નારાયણ તો મિલેં ઉસિકો જો દેહકા અભિમાન તજે. ૨

રહે મૌન બોલે નહીં મૂખસે અપની સારી બાત તજે,
બાલપનેસે યોગ સાધે ઔર તાત તજે યા માત તજે;

શિખા સૂત્ર ત્યાગ ન કરદે ઔર ઉત્તમ અપની જાત તજે,
કભી જીવકો ના મારે અરૂ ઘાત તજે અપઘાત તજે;
ઇતના તજે તો ક્યા હોવે જો દેહકા નહિં ગુમાન તજે;
નારાયણ તો મિલે ઉસિકો જો દેહકા અભિમાન તજે. ૩

રહે રાત દિન ખડા ન સોવે પૃથ્વીકીભી શૈન તજે,
કષ્ટ ઉઠાવે રહે બેચૈનાં ઔર દિલકા સબ ચૈન તજે;
મીઠા હોકર બોલે સબસે કડુવે અપને બેન તજે,
ઈતના ત્યાગે ક્યા હુવા અભિમાન નહીં દિનરૈન તજે;
બનારસી એ મિલે ના હરિસે ચાહે સકલ જહાન તજે,
નારાયણ તો મિલે ઉસિકો જો દેહકા અભિમાન તજે. ૪,

અહંકાર ન કરવા વિષે.

છંદ.

જો કહતા હમ કરતે વો દુઃખ ભરતા હૈ;
જો કરતા જગકે કાર વહી કરતા હૈ.
જો કહતા હમને વેદ પઢે હૈં ચારી;
ઉસકો કહતે હરિ ઈસકી મતિ હૈ મારી.

કોઇ કહતા હમ ક્ષત્રી હૈ હમ બ્રહ્મચારી;
સબ અહંકારમેં ફૂંસે હુયે નરનારી.
જોહં બુદ્ધિકો તજે કરે નાચારી;
ઉસકો મિલતે ઇક પલભરમેં ગિરિધારી.
જો નિષ્ફલ પૂજા કરૈ વહી તરતા હૈ;
જો કરતા જગકે કાર વહી કરતા હૈ.
જો કહતા હમ તો નિત્ય દાન કરતે હૈ;
ઉસકા પરમેશ્વર નહીં માન કરતે હૈ.
જો દેત વસ્તુ મનમેં ગુમાન કરતે હૈ;
વો સ્વર્ગ છોડ ફિર નરક પાન કરતે હૈ.
જો અહંકાર તજિ હરિકા ધ્યાન ધરતા હૈ;
ઉસ્કા સ્વામી આદર અરૂ માન સદા કરતા હૈ.
જો કરતા હૈ સો વહી વહી કરતા હૈ;
જો કરતા જગકે કાર વહી કરતા હૈ.
જો કહતા હમ હૈ બડે કવીશ્વર જ્ઞાની;
ઉસકો હરિ કહેતે ઇસકી મિથ્યા બાની.
કોઇ કહતા હમ હૈ બડે વીર બલવાની;
ઉસકો હમ કહતે યહ તો હૈ અભીમાની.

કાઇ બનકે બૈઠે રાજા ઔર કોઈ તો રાની;
ઈસ પૃથ્વીપર હૈ બડે બડે અભિમાની.
ઇસ અહંકારસે અપના દિલ ડરતા હૈ;
જો કરતા જગકે કાર વહી કરતા હૈ.
જો કહતા મૈંને બડા જંગ જીતા હૈ;
વહ મરતા હૈ ફિર કભી નહીં જીતા હૈ.
જિસ જિસને મનમેં અહંકાર જીતા હૈ;
વહ દો દિનમેં દુનિયાસે હો બીતા હૈ.
અબ દેવીસિંહ દિલ ફટા હુઆ સીતા હૈ;
જો કામ કિયા પ્રભુકે અર્પણ દેતા હૈ.
કહે બનારસી હરિભક્ત વો ન મરતા હૈ;
જો કરતા જગકે કાર વહી કરતા હૈ.

સાચા યોગીઓની સ્થિતિ.

છંદ.

યોગી વહી જો સકલમેં બૈઠે દેખે દશવે દ્વારકો વો;
કારજ કરે જગતકે સબ ઓર લખે અલખ કરતાકો વો.

નાચે ગાવે તાલ બજાવે ધ્યાન આત્મમેં ધરકે;
સબમેં રહે ઔર સબસે ન્યારા પૂરણ હોય યોગ કરકે.
નિર્ભય હોકે વિચરે નિશિદિન કબહૂ નહીં ચલે ડરકે;
અપને આપમેં આપકો દેખૈ ધન ધંન હૈ વા નરકે.
જબ વહ કાયા ત્યાગે તબ પહુંચે ઓ પરલે પારકા વો;
કારજ કરે જગત્કે સબ ઔર લખે અલખ કરતારકા વો.
પ્રસન્ન ચિત્ત ઔર બુદ્ધિ નિર્મલ કર્મ અકર્મ ન કુછ જાને;
દ્વૈત ભાવસે અલગ રહે અદ્વૈત જ્ઞાનકો બખાને.
સમદર્શી ઔર શુદ્ધ સમાધી અપનેકો આપૈ માને;
જીવ બ્રહ્મમેં એક ભાવકર અપને મનમેં પહિચાને.
ભૂમી ભાર ઉતારન કારણ ધરે આપ અવતારકા વો;
કારજ કરે જગત્કે સબ ઔર લખે અલખ કરતારકા વો.
ત્રૈગુણકો જીતે ઔર ચૌથે પદપર અપની વો કરે મતી;
સંપૂર્ણ સૃષ્ટિકા ભોગ જો કરે વહી હૈ બાલયતી.
ચર અચરમેં અપને આપકો દેખે ઉસકી હોય ગતી;
આપી પિતા ઔર આપી પુત્ર હૈ આપસ્ત્રી ઔર આપ પતી.
કરે વો પ્રલય ઔર ચાહે રચે સકલ સંસારકા વો;
કારજ કરે જગત્કે સબ ઔર લખે અલખ કરતારકા વો.
પુણ્ય પાપસે અલગ રહે દુઃખ સુખકા નહીં વિચાર કરે;

બ્રહ્મજ્ઞાનકી ચર્ચા અપને મુખસે બારંબાર કરે.
આતમદર્શી હોય તો અપને સબ કુલકા ઉદ્ધાર કરે;
દેવીસિંહ યહ કહે વો જો ચાહે સો આપહી આપ કરે.
ચાહે કરે વો નર પૈદા ઔર ચાહે બનાયે નારકો વો;
કારજ કરે જગત્ કે સબ ઔર લખે અલખ કરતાર કો વો.

સાચા ત્યાગની ખૂબી.

છંદ.

ઘર મીલે ઉસે જો અપના ઘર ખોવે હૈ.
જો ઘર રખે વો ઘર ઘરમેં રોવે હૈ.
જો રાજ તજે વો મહારાજ કરતા હૈ;
ઓર જાન તજે સો કભી નહીં મરતા હૈ.
સુખ ત્યાગે ફીર વો ઓરકા દુઃખ હરતા હૈ;
ધન તજે સો ફીર દોલતસે ઘર ભરતા હૈ;
જો પલંગ તજે સો ફુલો પર સોવે હૈ;
જો ઘર રખે સો ઘર ઘર મેં રોવે હૈ.
જો પર દારકો તજે વો પાવે રાની;
ઓર જુઠ બચન દે છોડ સિદ્ધ હોય બાની.

જો દુરબુદ્ધિ કો તજે વહી હોવે જ્ઞાની;
મનસા ત્યાગે તો મીલે રીધ મનમાની.
જો સર્વ તજે ઉસકો સબ કુછ હોવે હૈ;
જો ઘર રખે વો ઘર ઘર મેં રોવે હૈ.
જો કુછ ઇચ્છા નહીં કરે વો ઇચ્છા પાવે હૈ;
ઔર સ્વાદ તજે તો અમૃત ભોજન ખાવે.
નહી માગે તો ફલ પાવે જો મન ભાવે;
હૈ ત્યાગ મેં તીનો લોક બેદ યું ગાવે.
જો મેલા હોકે રહે વો દીલ ધોવે હૈ;
જો ઘર રખે વો ઘર ઘર મેં રોવે હૈ.
જો પક્ષપાત કો તજૈ તો સબકો જીતે;
ઓર કામ તજે તો હોય કામ મન ચીતે.
કહે દેવીસીંહ હરનામ જીન્હોને લીને;
ઉનકો ગોવીંદને બ્રહ્મ લોક પુરી દીને.
અબ બનારસી ઘર ખોકે બ્રહ્મ જોવે હૈ;
જો ઘર રખે વો ઘર ઘર મેં રોવે હૈ.

ઇશ્વરની અકળ ગતિ છે.

છંદ.

કહી પુન્ય કરો તો બડા પાપ હોતા હૈ;
કહી પાપ કીયે સે પુન્ય આપ હોતા હૈ.
કહી અગન મેં રહકે શીતલ તન હોતા હૈ;
કહી જલમેં બસકે અગન રૂપ હોતા હૈ.
કહી દુઃખમેં સુખ હો પ્રાણ મગન હોતા હૈ;
કહી દાન કીએ સે અતી નીરધન હોતા હૈ.
કહી ગાલી દેને સે ભી જાપ હોતા હૈ;
કહી પાપ કરો તો પુન્ય આપ હોતા હૈ.
કહી ભુલ જાઓ તો સબ બીદ્યા આવે હૈ;
કહી પઢે તો વો ફીર સબી ભૂલ જાવે હૈ.
કહી પવન અહારી હોકે સબ ખાવે હૈ;
કહી ભોગી હો જીતેન્દ્રી કહલાવે હૈ.
કહી આસીસ દેનેસે ભી શ્રાપ હોતા હૈ;
કહી પાપ કરો તો પુન્ય આપ હોતા હૈ.
કહી જૂઠ બોલકે સચા કહલાતા હૈ;
કહી સત્ય બચન કહ નર્ક બીચ જાતા હૈ.

કહી ગુરૂસે લડકે ચેલા ફલ પાતા હૈ;
કુચ્છ ઉસકા ભેદ લખને મેં નહીં આતા હૈ.
કહી બીયોગ કર કે ભી મીલાપ હોતા હૈ;
કહી પાપ કરો તો પુન્ય આપ હોતા હૈ.
કહી દુરબલ જાય કે પર્વત લે ઉઠાઇ;
કહી અતી બલાવાનસે ઉઠે ન એકા રાઇ.
કહે દેવીસીંગ સચ હૈ ઉસકી પ્રભુતાઇ;
અયે બનારસી તેરી ગતી લખી ન જાઇ.
જો હોતા હૈ વો આપકી આપ હોતા હૈ;
કહીં પાપ કરો પુન્ય આપ હોતા હૈ.

ભગવત કૃપા વિષે.

ડાલે કોઇ દારૂમેં આતિશ તો વો દારૂ જલે નહીં;
હજાર મનકી ચક્કી હો પર એક મૂંગકા દલે નહીં.
પાની ઉપર તેરે બતાસા લાખ વર્ષ તક ગલે નહીં;
ઉસકે કુદરતકે આગે કુછ જોર કિસીકા ચલે નહીં.
સબ ઉસકે નજદીક હૈ ઔર કોઇ બાત તો ઉસ્સે પરે નહીં;
ચીંટી પર હાથી ચઢ બૈઠે તો વો ચીંટી મરે નહીં.

બાંધે કચ્ચે સૂતસે જિસકા વોઃ કૈદી ક્યોં કર છૂટે;
મદદ જો ઉસકા હો તો આહન કી સંગલ દમમેં ટૂટે.
બડે બડે રૂસ્તમ કો કાયર મારકે સરતાપા લૂટે;
પત્થર પર રાઇ દે મારે તો ઓ પહાડ દમ મેં ફૂટે.
સબ કુછ વોઃ કરતા હૈ પર અપને જીમ્મેં કુચ ધરે નહીં;
ચીંટી પર હાથી ચઢ બૈઠે તો વોઃ ચીંટી મરે નહીં.
ગલિયોંકે પત્થર વોઃ ચાહે હીરે મોતી લાલ કરે;
બના દે વો કોયલોંકી મોહર ઓર દમમેં માલામાલ કરે.
દેવીસિંહ કહે બનારસીકે ખ્યાલ પૈ કોઇ ખ્યાલ કરે:
ક્યા તાકત હૈ કાલકી જો ફિર ઉસકા બાંકા બાલ કરે.
ઐસા સુખન સુનનેસે દિલ હરચન્દ કિસીકા ભરે નહીં:
ચીંટી પર હાથી ચઢ બૈઠે તો વોઃ ચીંઠી મરે નહીં.

સૌથી સરસ દવા નારાયણનું નામ છે.

હરએક ઢૂંઢતે હૈ જંગલમેં દવા રસાયનકી બૂટી;
નારાયણ હૈ સંજીવન ભાઇ વો બૂટી હમને લૂટી.
કોઇ ઢૂંઢતા ઉસ બૂટી કો જિસમેં પારા તુરત મરે;
કોઇ ખોજતા જડી કો જો તન કાયાકે દુઃખ હરે.

બહુત લોક ખોદે પૃથ્વીકો વૃક્ષ કાટતે હરે હરે;
ઉનકો ભી ફિર યમ કાટેગા કહે શબ્દ યે ખરે ખરે.
હરી હરી બૂટી હૈ સમઝો હરી નામ હૈ સબસે પરે;
ઉસ બૂટીકો જિસને પાયા વોઃ ભવસાગર સહજ તરે.
રામ રસાયન પાઇ હમને ઔર રસાયન સબ છૂટી;
નારાયણ હૈ સંજીવન ભાઇ વહ બૂટી હમને લૂટી.
કોઇ કહે હમ સિંગરફ્ મારેં કાઢેં હમ ગંધકકા તેલ;
કોઇ દેખતે જડી બિરંગી કોઇ ઢૂંઢતે અમ્મર બેલ.
હમને સબકો દેખાં યારો યે તો હૈં સબ જૂઠે ખેલ;
અમર નામ હૈ દત્ત નિરંજન ઉસકો અપને મનમેં મેલ.
મનકો મારકે બનાલે કુસ્તા જો ગુજરે વહ દિલપર ઝેલ;
તનકો શોધકે શુદ્ધ કરો તુમ તજો જૂઠ ઔર તજો ઝમેલ.
જૌન શખ્સ ફૂંકે ધાતુકો ઉનકે હીય કિ હૈં ફૂટી;
નારાયણ હૈ સંજીવન ભાઈ વહ બૂટી હમને લૂટી.
કોઇ મારતે અભરખ તાંબા કોઇ ફૂંકતે હૈ હરતાલ;
હમને અપને મનકો મારા મિલે હમે ગોવિંદ ગોપાલ.
કોઇ કહે હમ ચાંદી મારે જિસસે હો કુછ ધન ઔર માલ;
ઈન કર્મોંકે જો કોઇ કરતા ઉસકા હોતા હાલ બેહાલ.

કોઇ કહે હમ સોના મારે ઔર કરેં પૈસોકા લાલ;
ઠગ ઠગ કે લૂટે દુનિયાકા ઉસકો એક દિન ઠગેગા કાલ.
બહુત ઘોટતે ખરલમેં ધાતૂ સંતોને કાયા કૂટી;
નારાયણ હૈ સંજીવન ભાઇ વોઃ બૂટી હમને લુટી.
કોઇ મારતે હૈં કલઈ કા જિસમે હોવે પુષ્ટ શરીર;
ધરકો ફૂંક કે તબાહ કિયા વો અમીરસે હો ગયે ફકીર.
સાધૂકા નહિં ધર્મ જો કિ મારેં ધાતૂ કર કે તદબીર;
કહે દેવીસિંહ હરી હરી કહો યહ જિહવા હોયગી અકસીર;
ખાક સારખી જબાં રસાયન ઇસમેં હૈ હરએક તાસીર;
જબાંસે વહ મુર્દેકો જિલાદે જબાંસે દે ડાલે જાગીર.
બનારસી યે કહૈ હમારી રામ નામમે હૈ ઘુઁટી;
નારાયણ હૈ સંજીવન ભાઇ વહ બૂટી હમને લુટી.

ખરા પ્રેમી ભગતોનો માર્ગ સૌથી જુદોજ હોય છે.

દુનિયામેં લાખોઇ પંથકો હમને દેખા ભાલા હૈ;
પર જો દેખા, કુછ આશકોંકા પન્થ નિરાલા હૈ.
કોઇ બદનપર ખાક મલે ઓર સેલી કફની ડાલે હૈ;
કોઇ રંગાવે વસ્ત્રોકો અપના વેશ સંભાલે હૈ.

કોઇ મૌન હોકર બૈઠે નહિં કિસીસે બોલે ચાલે હૈ;
કોઇ ફુડાયે, કાનકો પિયે વો મદકે પ્યાલે હૈ.
કોઇને લમ્બા તિલક દિયા ઔર પહને તુલસી માલા હૈ;
પર જો દેખા, કુછ આશકોંકા પન્થ નિરાલા હૈ.
કોઇ રાત દિન ખડે રહેં ઔર કોઇ હાથ ઉઠાયે હૈ;
કિસીકો દેખા, વહ બૈઠે ઔર ધ્યાન લગાયે હૈ.
કિસીને અપને બદનકો દાગા તનુપર છાપે ખાયે હૈ;
કિસીને અપને, શીરપર લંબે બાલ બઢાયે હૈ.
કિસીકે તનુપર વસ્ત્ર નહીં ઔર કોઇ ઓઢે મૃગછાલા હૈ;
પર જો દેખા, કુછ આશકોંકા પન્થ નિરાલા હૈ.
કોઇ સેવડા બના ઔર કોઇ કહે કે હમ દંડી હૈ;
કોઇ તપસ્યા, કરૈ ઔર કોઇ બને વનખંડી હૈ.
કિસીકે મઠપર ધ્વજા ઉડૈ ઔર કહીં ફરકતી ઝંડી હૈ;
વિના ઇસ્ક કે, હુવે જો ફકીર વો પાખંડી હૈ.
કિસીને મસજીદ બનવાઇ ઔર કોઇને રચા શિવાલા હૈ;
પર જો દેખા, કુછ આશકોંકા પન્થ નિરાલા હૈ.
કોઇ કહે હમ યતી હૈં ઔર કોઇ બના જગતમેં વૈરાગી;
બિના ઇસ્ક કે, કિસી કી લવ નહિં સદ્ગુરૂસે લાગી.

બનારસીને ઇશ્કમેં અપની જીતેજી કાયા ત્યાગી;
રહી ન મતલબ ઔર દુબધાભી સુનકે ભાગી.
રામકૃષ્ણકા સખુન યહી સમઝો તુમ સબપર બાલા હૈ;
પર જો દેખા, કુછ આશકોંકા પંન્થ નિરાલા હૈ.

મસ્ત અબધુતોની રીતિ.

છંદ.

જીસકે દિલપર ઓ પ્રભુ નામ બસ્તા હૈ;
ઉન મસ્તોંકા દેખો ઉલટા રસ્તા હૈ.
સર્દીમેં આશક પીતે હૈં સરદાઇ;
ગર્મીમેં શંખિયા ખાય રહે ગર્માઇ.
બારિશમેં સુખે ધુપમેં હો હરિયાઇ;
ઐસે મસ્તોંસે સભી બાત બનિઆઇ.
વો દાગકો સમઝે દિલપર ગુલ દસતા હૈ;
ઉન મસ્તોકા દેખો ઉલટા રસ્તા હૈ.
વો દિનકો સોવે સારી રાત ભર જાગે;
શુરોંસે લડે ગિદીકા દેખકર ભાગે.

નહિં મીલે તો માંગે ભીખ મિલે તો ત્યાગે;
ઐસે શાહોંસે હરેક બાદશાહ માંગે.
અનમોલ હૈ સોદા વો બી ઉસે સસ્તા હૈ:
ઉન મસ્તોંકા દેખો ઉલટા રસ્તા હૈ.
ખેતીકા સુખા ઉસરમેં અન્ન ઉપજાવે:
આશિક સાદિક જો ચાહે કર દિખલાવે.
એસે મરદોંકા કોઈ નહીં હઁસતા હૈ:
ઉન મસ્તોંકા દેખો ઉલટા રસ્તા હૈ.
જબ પેટ ભરે તબ ખાનેકા મઁગવાતે:
ઔર ભૂખ લગે તો કુછ ભોજન નહિં ખાતે.
મૂરખસે સીખેં પણ્ડિતકા સમઝાતે:
કહે બનારસી હમ નઇ નઇ બાતેં ગાતે.
ઇસ કદરસે જો કોઇ અપના દિલ કસ્તા હૈ;
ઉન મસ્તોંકા દેખે ઉલટા રસ્તા હૈ.

ભગવાન પાસે નમ્રતાપૂર્વક પ્રાર્થના.

છંદ.

કર દયા દાસકે કષ્ટ હરો ગિરિધારી;
કરૂણાનિધિ કરૂણા કરો મૈં શરણ તુમ્હારી.
સબ સંકટ મેરે દૂર કરો અબ સ્વામી;
રીદ્ધિસિદ્ધિસે મુઝે ભરપૂર કરો અબ સ્વામી.
અપને અબ મુઝે હુજૂર કરો તુમ સ્વામી;
ચરણોં કી મુઝે તુમ ધૂર કરો અબ સ્વામી.
યહ કામ તો મેરા જરૂર કરો અબ સ્વામી;
ભક્તોંમેં મુઝે મશહૂર કરો અબ સ્વામી.
હો નિર્ભય પૂરણ બ્રહ્મ આપ અવતારી;
કરૂણાનિધિ કરૂણા કરો મૈં શરણ તુમ્હારી. ॥૧॥

સબ કસૂર મેરા માફ આપ અબ કીજૈ;
શિર ચરણોંમેં અપને મેરે ધર લીજૈ.
યહ ઉમ્ર સદા દિન રાત ઘડીમે છીજૈ;
કર મેહર પ્રભુ કછુ ભક્તિ આપની દીજૈ.

એક અરજી મેરી ગરીબકી સુન લીજૈ;
દિલ ભક્તિમેં કેવલ તુમારી ભીજૈ.
હરિ હરલો તનુકી પીર હુવા દુખભારી;
કરૂણાનિધિ કરૂણા કરૈ મૈં શરણ તુમ્હારી. ॥૨॥

તુમ જો ચાહો સો કરો આપ યદુરાઇ;
રાઇસે ગિરિ કર દેતે ગિરિસે રાઇ.
હૈ સત્ય સત્ય સાચી તેરી પ્રભુતાઇ;
તર ગયે વહી જિસને તુમસે લવલાઇ.
કહે દેવીસિંહ જિસ તુમ્હારી મહિમા ગાઇ;
વહ ભવસાગર કે પાર ઉતર ગયે ભાઇ.
કહે બનારસી અબ રાખો લાજ હમારી;
કરૂણાનિધિ કરૂણા કરૈ મૈં શરણ તુમ્હારી. ॥૩॥

સબ સંતોકો આપી તુમને તારા હૈ;
ગ્રહસે યહ ગજકો તુમ્હીંને ઉબારા હૈ.
પ્રહલાદકિ ખાતિર નરસિંહ તનુ ધારા હૈ;
નખસે નાભીકા ચીર અસુર મારા હૈ.

મુઝકો વો નામ શ્રી નારાયણ પ્યારા હૈ;
પ્રભુ તેરે બિન અબ કોઇ ન હમારા હૈ.
ક્યોં મેરે વાસ્તે કરી દેર વનમારી;
કરૂણાનિધિ કરૂણા કરૈ મૈં શરણ તુમ્હારી. ॥૪॥

પાંચય પંડોકા સાથ કિયા હૈ તુમને;
બ્રજમેં સખિયનસે રંગ કિયા હૈ તુમને.
કાલિકો નાથકે તંગ કિયા હૈ તુમને;
કંસાસે જાય ફિર જંગ કિયા હૈ તુમને.
હરએક રાક્ષસોંકા તંગ કિયા હૈ તુમને;
સબ આસુરોંકા ચોરંગ કિયા હૈ તુમને.
અબ મેરે પાંચ ભૂતોંકા માર મુરારી;
કરૂણાનિધિ કરૂણા કરૈ મૈં શરણ તુમ્હારી. ॥૫॥

હમ તેરી યાદ મેં પ્રભુ બોત દીન ભટકે,
અબ મીલે હમે તુમ, આજ ખુલે પટઘટકે.
કઇ બાર ગયાસર, તેરી યાદમે કટકે,
ફીર પાયા મેને, નામ તેરા રટ રટકે.

કીયે રંજ અલંખ મંજુર, જરા નહિ કઠકે,
દીલકી દેહશત સબ નીકલ ગઇ છટ છટકે.
કહી લાખવ જે કે, દીયે હે તુમને ઝટકે,
અબ મીલે હમે તુમ, આજ ખુલે પટઘટકે. ૧

જીસ બખ્ત તુમ્હારી, અલખ નાગની લટકે,
કોઇ ઇધરસે દેખે, ઉધરકા તો ફીર સટકે.
અગર દેખે કાલા નાગ, તો સરકા પટકે,
અલખોં કા ચઢે જો જેહેર, તો ધરકા સટકે.
હમ હુએ ભક્ત મજબુત, જહાં કહાં હટકે,
અબ મીલે હમે તુમ, આજ ખુલે પટઘટકે. ૨

પ્રહલાદ ને લાયા દીલ, ભગવત કે દટકે,
સબ સુખ દીયા તન બદન ઉસીપર અટકે.
સુલી પર ચઢે પ્રહલાદ, ઉસી પર મટકે,
નહિ નોંક જરા સુલીકી, જીગરમે ખટકે.
જબ દેખા હમને ઉન્હે, તો દીલ ગીયા ફટકે,
અબ મીલે હમે તુમ, આજ ખુલે પટઘટકે. ૩

જબ ખુલેકી વાડે, આપ કપટકે પટકે,
મનમેં પાયે દીદાર તો બનસી ધટકે.
સીર મોર મુગટ કડ, કસે જરીકે પટકે,
કહે દેવીસીંહયે અજબ, ખેલ નટકટકે.
કહે બનારસી હમ ચાકર નાગર નટકે,
અબ મીલે હમે તુમ, આંજ ખુલે પટઘટકે. ૪

મરજીવા વિષે.

૧+

સાચા સંત તે દુઃખ દે તેને, પણ સુખ દે મન સાચેરે,
દોષ ન રાખે કલ્યાણ તેનું, પ્રભુ પાસે જાચેરે—સાચા૦
વણ અપરાધે પ્રલ્હાદ પીડયો, હિરણ્યકશ્પુ અભાગીરે,
શ્રીનરહરિ પાસે પ્રલ્હાદે, તેની પણ ગતિ માગીરે—સાચા૦
પાંચ પુત્ર પાંચાળી કેરા, અશ્વત્થામાએ માર્યારે,
ભીમસેન હણતા હુતા ધરી, દયા દ્રૌપદી વાર્યારે—સાચા૦
સાધુપણું તું શીખ વૃક્ષથી, પીડા સહી પર પોષેરે,
દયાપ્રીતમને તે જન વહાલો, રિપુ રંજે ચિત્ત તોષેરે—સાચા૦

+ ભજનસાગરમાંથી.

૨*

મરજીવે મેલી માયારે, દુનિયામાં ડાહ્યા;
કરી પ્રભુને અરપણ કાયારે, દુનિયામાં ડાહ્યા—ટેક.

રણંકાર રોમે રોમે દેખે છે જે દીવા,
મન મારે તે મરજીવારે—દુનિયામાં૦ ૧

હું ને તે મારૂં મેલી ચતુર થઈ ચાલે,
જે ઇશ્વર માટે આલેરે—દુનિયામાં૦ ૨

સુખ દુઃખ સારૂં ખોટું તે સરખું જાણે,
એ અંતરમાં હરી આણેરે—દુનિયામાં૦ ૩

દેખીને કોઇનો દોષ ન દ્રષ્ટીમાં લાવે,
ના ગુણ પોતાના ગાવેરે—દુનિયામાં૦ ૪

સમાન બુદ્ધી સહુનામાં રાખે સરખી,
હરીજનને બોલે હરખીરે—દુનિયામાં૦ ૫

ગુરૂ ગોવિંદમાં અંતર ઉર ન આણે,
વળી જુની વાતો જાણેરે—દુનિયામાં૦ ૬

જપે હરીકા જાપ તે આઠે જામે,
ગુણ ગાયા ગણપતરામેરે—દુનિયામાં૦ ૭

---

* ગણપતમાંથી.

૩*

મરજીવા રસ માણે, મારા સંતો મરજીવા રસ માણે હેજી—ટેક.

કઠણ દુધ છે વાઘણ કેરૂ, પીવા ઈચ્છા આણે હેજી;
નિજ બાળક વિણ કોઇ જન ચાહે,
પ્રાણ તજે તે ટાણે—મારા સંતો મરજીવા૦ ૧

મહારોગ છે જેના મનમાં, ભુખ્યો રહે ભરે ભાણે હેજી;
અમર અજર રસ કેરાં સુખ તો,
વિરલા વાતો જાણે—મારા સંતો મરજીવા૦ ૨

ગુરૂગમ વિના ગોથાં ખાશો, પટકે પારસ પાહાણે હેજી;
હ રી હી રો હ ર દા માં રા ખો
જેને વેદ વખાણે—મારા સંતો મરજીવા૦ ૩

જન્મમરણનું દુ:ખ છે જબરૂ, પુર્વનું પુન્ય પ્રમાણે હેજી;
સાકુટ નુધરા તે શું સમજે,
મુરખા મતને તાણે—મારા સંતો મરજીવા૦ ૪

શીરસાટે સતગુરૂને સેવો, પામે પદ નિરવાણે હેજી;
ગણપત ગુરૂ જે જન જાણે,
આગળની ઓળખાણે—મારા સંતો મરજીવા૦ ૫.

*ગણુપતમાંથી.

૪+

હરિનો મારગ છે શુરાનો, નહિ કાયરનું કામ જોને;
પરથમ પહેલું મસ્તક મુકી, વળતી લેવું નામ જોને.
સુત, વિત્ત, દારા, શીશ સમરપે, તે પામે રસ પીવા જોને,
સિંધુ મધ્યે મોતી લેવા, માંહિ પડયા મરજીવા જોને.
મરણ આગમે ભરે મુઠી, દિલની દુગ્ધા વામે જોને;
તીરે ઉભો જુવે તમાસો, તે કોડી નવ પામે જોને.
પ્રેમપંથ પાવકની જ્વાળા, ભાળી પાછા ભાગે જોને;
માંહી પડયા તે મહાસુખ માણે, દેખનહારા દાઝે જોને.
માથા સાટે મોંઘી વસ્તુ, સાંપડવી નહીં સહેલ જોને;
મહાપદ પામ્યા તે મરજીવા, મૂકી મનનો મેલ જોને.
રામ અમલમાં રાતા માતા, પૂરા પ્રેમી પરખે જોને;
પ્રીતમના સ્વામીની લીલા, તે રજની દિન દેખે જોને.

૫+

જે દુઃખ થાય તે થાજોરે, રૂડા રામને ભજતાં. (ટેક)
પિંડ પડે તોએ પડવા રે દેજો, જીવ જાયે તો જાજોરે—રૂડા.
ઉંચે બાંધીને તળે અગ્નિ પ્રજાળે, મારા મૂશળના ખાજોરે—રૂડા.
લોક નિંદે તેને નિંદવારે દેજો, રાજા દંડે તો દંડાજોરે—રૂડા.
હરિજનોને દાસ રણછોડ કહેછે, ગુણતોગોવિંદનાગાજોરે—રૂડા.

+ ભજનસાગરમાંથી.

૬+

હરિરસ મોંઘેરે મૂલ છે, શીરને સાટે વેંચાયજી;
શીરના સાટારે સંતો જે કરે, મહારસ તેને દેવાયજી—હરિ.
શીર દેતાં શંકે નહીં, સનમુખ જયુંગત શુરજી;
પાછા તે પગલાં નહીં ભરે, સદ્‌ગુરૂ સાચા હજુરજી—હરિ.
પ્રેમ પીયાલા જે પીએ, જીવન મુક્ત સો જાણજી;
શોક સંશયરે સાલે નહીં, પોંચે પદ નિરવાણજી—હરિ.
તનરે તોપો તૈયાર કરી, ગાન ગલોલા સારજી;
કામ ક્રોધ વેરી મારીયા, સદગુરૂ નામ આધારજી—હરિ.
તનમન શુદ્ધ રે જ્ઞાને ગળ્યાં, જેના હીમાળા માંયજી;
મરજીવા સો સુખ માણશે, એ સુખ મુખે ન કહેવાયજી—હરિ.
બ્રહ્મરે સાગરમાં ઝીલી રહ્યો, કીનારે શું કામજી,
અખંડઆનંદ અંગમાં રમીરહ્યો, મશીદાસ કહે પરણામજી;
હરિરસ મોંઘેરે મૂલ છે, શીરને સાટે વેંચાયજી.

+ ભજનસાગરમાંથી.

સૌનું ભલું ઇચ્છવા વિષે.

૭+

સૌનું કરો કલ્યાણ, દયાળુ પ્રભુ,
સૌનું કરો કલ્યાણ. (ટેક).
નરનારી પશુ પક્ષીની સાથે (૨)
જીવ જંતુનુ તમામ—દયાળુ પ્રભુ સૌનું૦
જગના વાસીઓ સૌ સુખ ભોગવે (૨)
આનંદે રહી આઠો જામ—દયાળુ પ્રભુ સૌનું૦
દુનિયામાં દરદ દુકાળ પડે નહીં (૨)
લડે નહીં કોઇ ગામ—દયાળુ પ્રભુ સૌનું૦
સર્વે જગે સુખકારી વધે ને (૨)
વળી વધે ધન ધાન્ય—દયાળુ પ્રભુ સૌનું૦
કોઈ કોઈનું બુરૂં ન ઇચ્છે (૨)
સૌનું ઇચ્છે સૌ સમાન—દયાળુ પ્રભુ સૌનું૦
પોત પોતાના ધર્મ પ્રમાણે (૨)
સર્વ ભજે ભગવાન—દયાળુ પ્રભુ સૌનું૦

+ ભજનસાગરમાંથી

ॐ

મહા પુરૂષોના સિદ્ધાંતો.

ઇશ્વર વિષે.

નિર્વિકલ્પ આનંદમય સ્વરૂપ નિર્લેપ;
મનકી જેસી ભાવના તેસો ફલ તેહી દેત.
નિરાકાર નીર્ગુણ પ્રભુ, તદપિ સગુણ ધર દેહ;
કરત રહત નાના ચરિત, કેવળ ભક્ત સનેહ.
સબ ધરતી કાગજ કરૂં, લેખન સબ વનરાય;
સાત સિંધુ સાહી કરૂં, હરિગુણ લિખા ન જાય.

ઇશ્વર પાલનહાર છે.

અજગર કરે ન ચાકરી, પંછી કરે ન કામ;
દાસ મલુકા યું કહે, સબકા દાતા રામ.
ચિંતા મત કર માનવી, દેત આહાર સમર્થ;
જલમેં બસે માછલી, વાકી ગાંઠેકાં ગર્થ.

ભોજન છાજનકી નહી, શોચ કરે હરિદાસ;
વિશ્વ ભરન પ્રભુ કરતહે, સો ક્યું રખે નિરાશ.
તુલસી તબ મેં જાનીયો, બડો ગરીબ નીવાજ;
મોતીકણ મોંધા કિયા, સોંધા કિયા અનાજ.
મોયીંકું પ્રભુ દેતહે, લકડી કપડા આગ;
જીવત ચિંતા જો કરે, તાકો બડો અભાગ.
જીતે રાખ્યો ગર્ભ વાસમેં, દે દે અમૃત આહાર;
મુક્ત કહે તાકું ભજો કરૂણાનિધી કિરતાર.

પ્રભુ સર્વ વ્યાપક છે.

જયોં નેનમેં પુતલી યોં, માલીક ઘટ માંહી,
મુરખ લોક ન જાનહી, બાહર ઢુંઢત જાહી.
જયું તિલમાંહી તેલ હે, જયું ચકમકમેં આગ,
તેરા પ્રીતમ તુઝમેં, જાગ શકે તો જાગ.
પુષ્પ મધ્ય જયું બાસહે, વ્યાપ રહ્યા સબ માંહી,
સંતો માંહી પાઇએ, ઓર કહું કુછ નાંહી.
મેં જાણ્યું હરિ કર હય, હરિ હય હૃદય માંહી,
આડી ત્રાટી કપટકી, તાસે દીસત નાંહી.
જા કારણ જગ ઢુંઢીઆ, સો તો ઘટહી માંહી,
પડદા દિયા ભરમકા, તાતે દીસત નાંહી.

ગુરૂની જરૂરીઆત વિષે.

ગુરૂબીન જ્ઞાન ન ઉપજે, ગુરૂબીન મીલે ન ભેદ;
ગુરૂબીન સંશય ના મીટે, જય જય જય ગુરૂદેવ.
મન મારનકી ઔષધી, સદગુરૂ દેત દીખાય;
ઈચ્છત પરમાનંદકો, સો ગુરૂ શરણે જાય.
તીરથ નાહે એક ફલ, સંત મીલે ફલ ચાર;
સદગુરૂ મીલે અનેક ફલ, કહે કબીર વિચાર.
આત્મા ઓર પરમાત્મા, અલગ રહે બહુ કાલ;
સુંદર મેલા કરદીયા, સદગુરૂ મીલા દલાલ.
ભેદી લીયા સાથમેં, વસ્તુ દીયા બતાય;
કોટી જનમકા પંથથા, પલમેં દીયા છુડાય.
ચાર ખાનમેં ભટકતા, કબહુ ન લાગત પાર;
સો તો ફેરા મીટ ગયા, સદગુરૂ કે ઉપકાર.
કબીર તે નર અંધ હય, ગુરૂકું કહેતે ઓર;
હરિ રૂઠે ગુરૂ મેલસી, ગુરૂ રૂઠે નહીં ઠોર.
જ્યું બેલ બનારકે, ફીરત ઘણેરે દેશ;
ખાંડ ભરી ભુસ ખાતહે, બીના ગુરૂ ઉપદેશ.
કબીર ગુરૂકી ભક્તિ બીન, રાજા ગધ્ધા હોય;
માટી લધે કુંભારકી, ઘાસ ન ડાલે કોય.
ગુરૂ ગોવિંદ દોનું ખડે, કીનકું લાગું પાય;
બલીહારી ગુરૂદેવકી, ગોવિંદ દિયા બતાય.

પ્રભુ ભજવા વિષે.

રામ નામ આરાધવો, તુલસી વૃથા ન જાય;
લડકાઇ કો પોખનો, આગે હોત સહાય.
આલાપનમેં હરી ભજે, જગમેં રહે ઉદાસ;
તિરથબી આશા કરે, કબી આવેગા દાસ.
રામ રૂપૈયા રોકહે, ખરચે ખુટત નાહીં;
લેતે દેતે ના ઘટે, યું સમજો મનમાંહી.
તુલસી સીતારામકું, રીઝ ભજો કે ખીજ;
ઉલટા સુલટા વાવીએ, જ્યું ખેતરમાં બીજ.

પ્રભુ ભજન જલદી કરવા વિષે.

આજ કહે મેં કલ ભજું, કાલ કહે પુની કાલ;
આજ કાલ તેં કરતહીં, અવસર જાસી ચાલ.
શ્વાસે શ્વાસે રામ ભજ, મીથ્યા શ્વાસ મત ખોય;
ના જાનુ એ શ્વાસકી, આવત ફીર ન હોય.
તુલસી વિલંબ ન કીજીએ, ભજ લીજે રઘુવીર;
તન તરકસતેં જાત હે, શ્વાસ સરખે તીર.
પાવ પલકકી ખબર નહીં, કરે કલકી બાત;
જીવ ઉપર જમ ફીરત હે, જ્યું તેતર પર બાજ.
કહુતા હું કહે જાત હું, કહા બજાઉં ઢોલ;
શ્વાસા ખાલી જાત હે, તીન લોકકા મોલ.

કાલ કરંતો આજ કર, આજ કરંતો અબ;
અવસર બીત્યો જાત હેં, ફીર કરેંગો ક
એ દુનીયામેં આયકે, છોડ દેહી તું એટ;
લેના હોયસો લેહી લે, ઉઠ જાતહે પેંઠ.

દીનતા.

ક્યા મુખ લે બીનતી કરૂં, લાજ આવત હે મોય;
તુમ દેખત અવગુન કરૂં, કેસો ભાઉં તોય.
મેં અપરાધી જન્મકા, નખશીર ભર્યા બીકાર;
તુમ દાતા દુઃખ ભંજના, મેરી કરો સંભાર.
મુજ અવગુણ હે તુજ ગુન, તુજ ગુન અવગુન મુજ:
જો મેં બીસરૂં તુજકો, તુમ મત બીસરો મુજ.
મોમેં ગુન કછુ હય નહીં, તુમ ગુણ ભરેહો ગ્રાઞ;
ગુન અવગુન ન બીચારીએ, બાંહ્ય ગ્રહેકી લાજ.
અવગુન કીયે તો બહુ કિયે, કરતક મા નિહાર;
ભાવે બંદા બખશીએ, ભાવે ગર્દન માર.

લય લીનતા.

પ્રેમ પ્રેમ સબ કોઇ કહે, પ્રેમ ન ચિન્હે કોય;
આઠ પ્રહર ભીના રહે, પ્રેમ કહાવે સોય.
પ્રેમ ન બાડી ઉપજે, પ્રેમ ન હાટ બીકાય;
રાજા રાના જો રૂચે, શીશ દેય લે જાય.

પ્રેમ છીપાયા ના છીપે, જો ઘટ પ્રગટાહી હોય;
જો કે મુખ બોલે નહીં, નયન દેતહે રોય.
લાગી લાગી ક્યા કરે, લાગી નાંહી એક;
લાગી સોઇ જાનીએ, કરે કલેજે છેદ.
માંસ ગયા પીંજર રહ્યા, તાકુ ન લાગે કાગ;
સાહેબ અજહુ ન આઈઆ, મંદ હમારા ભાગ્ય.
પ્રીય ચહોકે મત ચહો, મેંતો પ્રીયકી દાસ;
પ્રીય રંગ રાતી ફીરૂં, જગમેં રહું ઉદાસ.
આજ્ઞાકારી પ્રીયકી, રહત પ્રીયકે સંગ;
તનમનસે સેવા કરે, ઔર ન દુજો રંગ.
તું તું કહેતા તું ભયા, મુજમેં રહી ન હું;
વારી તેરે નામ પર, જીત દેખું તીન તું.
કહેનાથા સો કહ ચુકે, અબ કુછ કહ્યા ન જાય.
એક રહા દુજા ગયા, દરીઆ લહેર સમાય.
કબીર મન પર્વત હતા, અબમેં પાયા જાન;
ટાંકી લાગી પ્રેમકી, નીકસી કંચન ખાન.
સૂલી ઉપર ઘર કરે, વિષકા કરે અહાર;
તીનકો કાલ કહા કરે, આઠ પ્રહર હોશીઆર.
યહતો ઘર હય પ્રેમકા, બાલાકા ઘર નહીં;
શીશ ઉતારે ભોંઇ ધરે, તબ પેઠે ઘરમાંહી.
કબીર ભઠી પ્રેમકી, બહુતક બેઠે આય;
શીશ સોંપે સો પીવસી, નહીતર પીયા ન જાય.

શીશ ઉતારે ભોંય ધરે, ઉપર રાખે પાવ;
 દાસ કબીરા યું કહે, એસા હોય તો આવ.
શૂર કે તો શીર નહી, દાતા કે ધન નાંહી;
 પતિવૃતાકે તન નહી, સુરત બસે પીયુમાંહી.
કબીર પ્યાલા પ્રેમકા, અંતર લીયા લગાય;
 રોમ રોમમેં રમ રહયા, ઓર અમલ ક્યા ખાય.
આગળ તો મન કાગ થા, કરતા જીવન ઘાત;
 અબ તો મન હંસા ભયા, મોતી ગુન ચુન ખાત.

ગુરૂના ગુપ્ત જ્ઞાન વિષે.

કાન ફુંકા ગુરૂ હદકા, બેહદકા ગુરૂ ઓર;
 બેહદકા ગુરૂ જબ મીલે, લગે ઠીકાના ઠોર.
બેદ થકે બ્રહ્મા થકે, થક ગયે શેષ મહેશ;
 ગીતાકું જ્યાં ગમ નહિં, વહાં સદગુરૂકા દેશ.
ગુંગા હુવા બાવરા, બહેરા હુવા કાન;
 પાવનસે પંગુલ હુવા, સદગુરૂ માર્યા બાન.

ઇશ્વર જાણવાની જરૂર.

જો યહ એક ન જાનીયા, બહુ જાને ક્યા હોય;
 એકે તે સબ હોત હૈ, સબસે એક ન હોય.
જો હુય એકે જાનીઆ, તો જાના સબ જાન;
 જો યહ એક ન જાનીયા, સબહી જાન બીજાન.

જગત મિથ્યા.

જાના હે રહના નહિં, મરના બીસવા બીસ;
 દો દીન દુનીયાકે લીએ, મત ભુલો જગદીશ.
કા કરીએ કા જોડીએ, થોડે જીવન કાજ;
 છાંડી છાંડી સબ જાત હે, દેહ ગેહ ધન રાજ.
એક દીન એસા હોયગા, કોઉ કીસીકા નાહીં;
 ઘરકી નારી કોન કહે, તનકી નાડી નાહીં.
આયા હે સો જાયગા, રાજા રંક ફકીર;
 કો સિંહાસન ચઢ ચલે, કો બાંધા જંજીર.
ધન જોબન યું જાયગો, જાવિધિ ઉડત કપુર;
 નારાયણ ગોપાલ ભજ, ક્યું ચાખે જગ ધુર.

ઢોંગી ભગત.

જપ માલા છાપા તીલક, સરે ન એકઉ કામ;
 મન કાચે નાચે વૃથા, સાચે સાચે રામ.
આસન મારે ક્યા હુવા, મરી મનકી આશ;
 તેલી કેરા બેલ જ્યોં, ઘરહી કોસ પચાસ.
સાધુ ભયા તો ક્યા ભયા, માલા પહેરી ચાર;
બાહીર ભેખ બનાઇકે, ભીતર ભર્યા ભંગાર.
 ડાઢી મુછ મુંડાય કર, હુવા ઘોટમ ઘોટ;
 મનકો ક્યું નહીં મુંડીએ, જામેં ભરી હય ખોટ.

પદ ગાયે મન હરખીયા, સાખી કહે આનંદ;
　સત્ય નામ નહીં જાનીઆ, ગલેમેં પડ ગયા ફંદ.
મનકા ફેરત જન્મ ગયો, ગયો ન મનકા ફેર;
　કરકા મનકા છોડકર, મનકા મનકા ફેર.
મન મેલા તન ઉજલા, બગલા કપટી અંગ;
　તાતે તો કૌઆ ભલા, તનમન એકહિ રંગ.
જો ગ્રહ કરે તો ધર્મ કર, નહીં તો કર વૈરાગ;
　વૈરાગી બંધન કરે, તાકો બડો અભાગ.
ગયા સતગુરૂને ચરણે, ન ગયા જગતના ચાળા;
　આવડે તો વાટો સીંદરી, ને આવડે તો ફેરવો માળા.
ગામમાં ગુરૂ પાદરમાં તીરથ, ખુણા માંહેલા દેવ;
　એટલાની પરતીત આવે નહીં, સાખી કહે શુકદેવ.

ઇશ્વર ચાહે તે કરી શકે.

તુલસી રેખા કરમકી, કબુ ન મીટે રામ;
　મેટન સમરથ હય પણ, સમજ કીયો હય કામ.
અન હોની પ્રભુ કર શકે, હોન હાર મીટ જાય;
　તુલસી ઈસ સંસારમેં, પ્રભુ ભજન સુખદાય.

ઇશ્વરની સહાય હોય તો કોઇથી કાંઈ થાય નહીં.

જાકે રાખે સાંઈઆ, મારી ન શકે કોય;
　બાલ ન બાંકા કર સકે, જો જગ બેરી હોય.

કહા કરે વેરી પ્રબલ, જો સહાય બલવીર;
દશ હજાર ગજ બળ ઘટયો, ઘટયો ન દશ ગજ ચીર.
જીતને તારે ગગનમેં, ઉતને શત્રુ હોય;
કૃપા હોય શ્રીરામકી, બાલ ન બાંકા હોય.

ઇશ્વર કૃપા વિષે.

હરી કરૂણા બીન જગતમેં, પુરી પરે ન આશ;
મૃગ સરિતા પય પીકરી, ગઈ કોનકી પ્યાસ.
દોડે કોશ હજાર લગ, બસે લક્ષ્મી પાસ;
બીન દીને રઘુનાથ કે, મીલે ન તુલસી બનકે ઘાસ.
તુલસી તુલસી સબ કહે, તુલસી બનકે ઘાસ;
કૃપા ભઈ રઘુનાથકી, હો ગયે તુલસીદાસ.

પ્રભુ પોતાના ભકતોને મુકતા નથી.

જીવ જીવકે આશરે, જીવ કરત હય રાજ;
તુલસી રઘુવર આશરે, કયું બીગડેલો કાજ.
તુલસી તલપ ન છોડીએ, નિશ્ચે લીજે નામ;
મનુષ્ય મજુરી દેતહે, કયું રખેગો રામ.
આશા તો એક રામકી, દુજી આશ નિરાશ;
નદી કીનારે ઘર કરો, કભુ ન મારે પ્યાસ.

વિશ્વાસ.

એક ભરોસો એક બલ, એક આશ વિશ્વાસ;
સ્વાંતિ બુંદ રઘુનાથ હય, ચાતક તુલસીદાસ.
ગંગા જમના સરસ્વતી, સાત સમુદ્ર ભરપુર;
તુલસી ચાતકકે મતે, બીન સ્વાંતિ સબધુર.
કબીર છીપ સમુદ્રકી, રટે પીયાસ પીયાસ;
ઓર બુંદકો ના ગ્રહે, સ્વાંતિ બુંદકી આશ.
સીતાપતિ રઘુનાથજી, તુમ લગ મેરી દોડ;
જેસે કોઆ ઝાઝકો, ચલ ન શકત કછુ ઓર.
કાહુકે ધન ધામ હય, કાહુકો પરીવાર;
તુલસી મો સમદીનકો, સીતારામ આધાર.
નહી વિદ્યા નહી બાહુ બળ, નહી ખરચનકો દામ;
તુલસી મો સમ પતીતકી, તુમ પત રખો રામ.
સબ દેખે પરખે લીખે, બહુત કહે કયા હોય;
તુલસી સીતારામ બીન, આપનો નાંહી કોય.

અભિમાન.

ઉંચે બેઠે ના લહે, ગુણ બીન બડપણ કોય;
બેઠો દેવલ શીખરપર, વ્યાસ ગરૂડ ન હોય.
જો પાવે અતિ ઉંચ પદ, તાકો પતન નિદાન;
જયોં તપીતપી મધ્યાન્હલગ, અસત હોત હે ભાન.

ઉંચે પાની ના ટીકે, નીચે હી ઠહરાય;
નીચા હોય સો ભર પીએ, ઉંચે પીયાસા જાય.

દીનતા.

લઘુતાસે પ્રભુતા વધે, પ્રભુતાસે પ્રભુ દુર;
કીડી મીશરી ખાતહે, હસ્તિ ફાકત ધુળ.
નાનક નાના હો રહો, જેસી નાની દુબ;
ઓર ઘાસ સુક જાયગી, દુબ ખુબકી ખુબ.

ગુરૂ ચેલાના ધર્મ વિષે.

શીષ્યનકું યહ ચાહીએ, ગુરૂકો સર્વસ દેત;
ગુરૂકુ એસા ચાહીએ, શીષ્યનસે નહી લેત;
ગુરૂ લોભી શીષ્ય લાલચુ, દોનો ખેલે દાવ;
દોનો બુડે બાપડે, બેઠ પથ્થરકી નાવ.

નિંદા વિષે.

નારાયણ નીજ હીયમેં, આપનો દોષ નિહાર;
તા પીછે તું ઓરકો, અવગુન ભલે બીચાર.
મન ચાહે સોઇ કરે, ભલો બુરો સંસાર;
નારાયણ તું બેઠકે, આપનો ભુવન સંભાર.
તુજે બીરાની કયા પડી, તું અપની નીવેડ;
તેરી આગ દરીઆવમેં, ડુબે નહીં ત્યું ખેડ.

કબીર મેરે સાધકી, નિંદા કરો મત કોય;
 જો કે ચંદ્ર કલંક હય, તૌ ઉજીઆરા હોય.
કબીર નિંદક મત મરો, જીવો આદ જુગાદ;
 હમતો સદગુરૂ પાઈઆ, નિંદકકે પરસાદ.
સંતનકી નીંદા કરે, વા સમ નીચ ન કોઇ;
 મુક્ત કહે સબ વિશ્વકો, હનનહાર હે સોઇ.
તુલસી નીજ કિર્તિ ચહે, પરકી કીરતી ધોય;
 તિનકે મુખ મસી લાગહી, મીટે ન મરીએ ધોય.
નિંદા હમારી જો કરે, મીત્ર હમારા હોય;
 સાબુ લેવે ગાંઠકા, મેલ હમારા ધોય.
મુક્ત કહે મતિમંદ નર, સંતકે અવગુન ગાત;
 જ્યું બગલા ગંગા ગયે, તદપી મછલી ખાત.

ખોટા ઉપદેશક વિષે.

કહેતે સો કરતે નહીં, મુખકે બડે લબાડ;
 કાળા મુખ લે જાયગે, સાહેબકે દરબાર.
સાહેબકે દરબારમેં, સાચેકું શીરપાવ;
 જુઠ તમાચા ખાયગા, કયા રંક કયા રાવ.
કરની બીન કથની કથે, ગુરૂપદ લહે ન સોય;
 બાતોંકે પકવાનસે, ધાયા નાહીં કોય.
પાની મીલે ન આપકો, ઓરકું બક્ષત ક્ષીર;
 આપન મન નિશ્ચલ નહીં, ઓર બંધાવત ધીર.

પદ જોડે સાખી કહે, સાધન પડ ગઇ રોસ;
કાઢા જલ પીવે નહીં, કાઢી પીવનકી હોંસ.
કહેણી મીસરી ખાંડ હે, રહેણી તાતા લોક;
કહેણી કેવે રહેણી રખે, એસા વીરલા કોક.
કરની બીન કથની કથે, અજ્ઞાની દીન રાત;
કુક્કર જ્યું ભુંકત ફીરે, સુની સુનાઇ બાત.

ભક્તિ કરવાની જરૂરીઆત.

તુલસી રસના તો ભલી, જો તું સુમરે રામ;
નહીંતર કાઢી નીકાસીએ, મુખમેં ભલો ન ચામ.
અવસર વિના વચન વૃથા, નીતિ વિના નરેશ;
વૃથા કૃષ્ણ ભક્તિ વિના, માનવી જન્મ વિશેષ.
જન્મ લીયો હરિ ભજનકો, દિયો વિષયમેં ખોય;
ગયો લૈન પાયો ન ગજ, આયો પંગુલ હોય.
જો પ્રભુ ભવજલ તરનકું, દીવો મનુષ તન નાવ;
મુક્ત કહે ભજ તાહીકું, મત ચુકે અબ દાવ.

પાપ.

પાપ પુણ્ય છુપ છુપ કરો, સોવત કરો કે જાગ;
તુલસી કબ લગ છીપ રહે, ધાસ ઘુસાઇ આગ.
પારસકે પરસનતે, કંચન ભઇ તરવાર;
તુલસી તીનું ના ગયે, ધાર માર આકાર.

મરણ.

ચલતી ચક્કી દેખકે, દીયા કબીરા રોય;
દો પડ ભીતર આયકે, સાબીત રહા ન કોય.
આયે હેં સો જાયગે, રાજા રંક ફકીર;
એક સિંહાસન ચડચલે, એક બાંધા જંજીર.
હમ જાને થે ખાયંગે, બહુત જમી બહુ માલ;
જ્યોંકા ત્યોંહી રહ ગયા, પકડ ગયા લે કાલ.
મનુષ્ય જન્મ દુર્લભ હય, મીલે ન વારંવાર;
તરૂવરસેં પતા ખરે, ફીર ન લાગે ડાર.

ઉલટા ઉપાય ન કરવા વિષે.

એરનકી ચોરી કરે, કરે સોયકા દાન;
ઉંચે ચડકે દેખતે, આવત ક્યું ન વિમાન.
કરની કરકે કાગકી, ચલે હંસકી ચાલ;
પુંછ પકડકે શીયાળકી, કીસબીધ ઉતરે પાર.
મન રાખે વૈરાગમેં, ઘરમેં રાખે રાંડ;
તુલસી કીડા લીમકા, ક્યું કરી ચાખે ખાંડ.

નઠારા સતસંગતમાં સારા થવાના નથી.

દાગ જો લાગા નીલકા, સો મન સાબુ ન ધોય;
કોટી જતનપર બોધીએ, કાગા હંસ ન હોય.

મુરખકે સમજાવતે, જ્ઞાન ગાન ગાંઠકા જાય;
કોયલા ન હોય ઉજલા, સો મન સાબુ લગાય.
નીચ નીચાઇ નહીં તજે, જો પાવે સતસંગ;
તુલસી ચંદન પલટકે, વિષ ન તજે ભુજંગ.
તુલસી પુર્વકે પાપસેં, હરિ ચર્ચા ન સોહાય;
જેસે જ્વરકે જોરસેં, ભોજનકી રૂચી જાય.

હરિજનની પીછાન.

નરતન ધરી જાકું નહીં, સંત અસંત પિછાન;
મુક્ત કહે તાકો નહીં, કોટી જન્મ કલ્યાન.
બડ ભાગીસે હોત હે, સાચે સંતકી સેવ;
મુક્ત કહે તેહી રીજત, અલખ નિરંજન દેવ.

દુઃખ

દુઃખમેં સમરન સબ કરે, સુખમેં કરે ન કોય.
જો સુખમેં સમરન કરે, તો દુઃખ કહાંસે હોય.
સુખમેં સમરન ના કિયા, દુઃખમેં કયા યાદ;
કહે કબીર તા દાસકી, કોન સુને ફરિયાદ.
સુખકે માથે સીલ પડે, જો નામ રદયસે જાય;
બલીહારી વા દુઃખકી, પલ પલ નામ જપાય.
બીપત ભલી હરિનામ લેત, કાયા કસોટી દુઃખ;
રામ બીના કીસ કામકી, માયા સંપત સુખ.

સંત લક્ષણ.

સંત કબહુ ત્યાગત નહીં, ધર્મ સહિત હરિ ધ્યાન;
મુક્ત કહે ભવ સમુદ્રમેં, સો મુની નાવ સમાન.
ભુપ દુઃખી અબધુ દુઃખી, દુઃખી રંક બીપરીત;
કહે કબીર યે સબ દુઃખી, સુખી સંત મન જીત.
અષ્ટ સિદ્ધ નવ નીધકી, ઉરમેં લેશ ન આશ;
મુક્ત કહે તેહી સંતસે, મીલ પ્રગટ અવિનાશ.
સંત ન છાંડે સંતતા, કોટીક મીલે અસંત;
મલીઆગીરી ભુજંગ લગે, શીતળતા ન તજંત.
આશ ન કરે ઓરકી, આપ કરે ઉપકાર;
જગમેં સો જન જાનીએ, ભગવતકા અવતાર.
તન કર મન કર વચન કર, કાહુકું દુખવત નાંહી;
તુલસી એસે સંત જન, રામ રૂપ જગમાંહી.
નવધા ભક્તિ હોત હેં, આઠો પહોર એકતાર;
મુક્ત કહે [illegible] સંત ઉર, રહત સદા કીરતાર.
સાધુ ભુખે ભાવકે, ધનકે ભુખે નાંહી;
જો સાધુ ધનકે ભુખે, વોહી સાધુ નાંહી.
નહીં શીતળ હે ચંદ્રમાં, હીમ ન શીતળ હોય;
કબીર શીતળ સંતજન, નામ સ્નેહી હોય.

અવધુત.

સબ વનતો તુલશી ભઈ, અરૂ પર્વત સાલીગ્રામ;
સબે નદી ગંગા ભઇ, ચીને આતમરામ.
સબહી દેવ તેહી રીઝત, સબહી તીરથ તેહી પાસ;
મુક્ત કહે જેહી સંત ઉર, શ્રી હરિ કીન નિવાસ.
તીન ટુક કૌપીનકો, અરૂ ભાજી બીન લોન;
તુલસી રઘુવર ઉર બસે, ઇંદ્ર બાપરો કોન.
જાત હમારી આતમા, પરમેશ્વર પરીવાર;
સગા હમારા સંત હય, શીરપર સરજનહાર.
કબીર સબ જગ નિર્ધના, ધનવંતા નહીં કોય;
ધનવંતા સોઇ જાનીએ, રામનામ ધન હોય.

નામ મહાત્મ્ય.

નામ સમોવડ કોઇ નહીં, તપ તીરથ વ્રત જોગ;
નામે પાતક છાંટીએ, નામે નાસે રોગ.
રામ નામકી ઓખદી, ખરી નીતસે ખાય;
અંગપીડા વાધે નહીં, મહા રોગ મીટ જાય.
રામ નામ અમુલ્ય હય, બીના દામ બીકાય;
તુલસી અચરજ દેખીયો, કોઈ ગ્રાહક ન થાય.
રામ નામ આધી રતી, કોટીક પાપ પહાડ;
બલીહારી વા નામકી, પાપ કરે સબ છાર.

જબહી નામ હૃદયે ધરા, ભયો પાપકો નાશ;
માનો ચીનગી આગકી, પડી પુરાની ઘાસ.
નામ લીયા જીને સબ લીયા, સકલ શાસ્ત્રકા ભેદ;
નામ વીના નરકે ગયા, પઢ પઢ ચારો વેદ.
નીસરણી નીજ નામકી, ધર્મ ગગન બીજ એક;
રામ નામકી ટેકસે, ચઢ ગયે સંત અનેક.
પઢનેકી હદ સમજહે, સમજણકી હદ જ્ઞાન;
જ્ઞાનકી હદ હરીનામ હે, એ સીદ્ધાંત ઉર આન.

ભગવત આશરો.

દ્વાર ધણીકે પડ રહે, ધક્કા ધણીકા ખાય;
કબહુ ધણી નીવાજહી, જો ઘર છાંડ ન જાય.
રામ નામ રટતે રહો, જબ લગ ઘટમેં પ્રાણ;
કબહુક દીનદયાળકું, શબ્દ પડેગો કાન.
રામ નામ કહેતે રહો, ધરે રહો મન ધીર;
કબહુક કાજ સુધારહીં, કૃપાસીંધુ રઘુવીર.
પડે રહે દરબારમેં, ધક્કા ધણીકા ખાય;
કબહુક લહેર દરીઆવકી, દુઃખ દરીદ્ર જાય.

સમરણ વિષે.

સમરણ સીદ્ધી યું કરો, જેસે કામી કામ;
એક પલક વીસરે નહીં, નીશદિન આઠે જામ.

સમરણ સીદ્ધી યું કરો, જ્યું ગાગર પનીહાર;
હાલે ચાલે સુરતમેં, કહે કબીર વિચાર.
સમરણ સીદ્ધી યું કરો, જ્યું સુરભીસુત માંહી;
કહો કબીર ચારો ચરી, બીસરે કબહુ નાંહી.
સમરણ સીદ્ધી યું કરો, જેસે દામ કંગાલ;
કહે કબીર બીસરે નહી, પલપલ લે સંભાળ.
સુમરનસે સુખ હોત હે, સુમરનસે દુઃખ જાય;
કહે કબીર સુમરન કીએ, સાઇ માઇ સમાય.
સમરણ બુટ્ટી પ્રેમકી, હૃદયામાંહી નીચોવ;
કાયા કંચન હોત હે, ઉસ બુટ્ટીકે જોર.

પ્રારબ્ધ.

પ્રારબ્ધ તો પહેલે બને, પીછે બના શરીર;
તુલસી યહ આશ્ચર્ય હે, મન નહીં બાંધે ધીર.
બની બનાઇ બન ગઇ, અબ બનનેકી નાહી;
તુલસી આ વિધી સમજકે, મગ્ન રહો મનમાંહી.
કોઉ દુર ન કર શકે, ઉલટે વિધીકે અંક;
ઉદધિ પિતા તઉ ચંદ્રકો, ધોઉ ન શકયો કલંક.
અપને મન કછુ ઓર હે, શ્રી હરીકે મન ઓર;
ઓધવ કહે માધવસે, જુઠી મનકી દોડ.

ઉંચા કુળનું અભિમાન ન કરવા વિષે.

ઉંચા કુળ કીસ કામકા, જ્યાં નહીં હરીકા નામ.
  તુલસી તાતે સુપચ ભલો, મુખસે હરિકા નામ.
નીચ નીચ સબ તર ગયે, સંત ચરણ લૌલીન;
  જાતહીકે અભિમાનસે, ડુબે બહુત કુલીન.
ચતુરાઇ ચુલે પડી, ધીક પડયો આચાર;
  તુલસી ભગવત ભક્તી બીન, ચારો વર્ણ ચમાર.
જાત નહી જગદીશકું, હરીજનકું કયા હોય;
  જાત ભાત કુલ કીચમે, ડુબ મરો મત કોય.

સતસંગ.

બીન સતસંગ ન હરિ કથા, તા બીન મોહ ન જાત;
  મોહ ગયે બીન રામ પદ, હોય ન દ્રઢ અનુરાગ.
સર્વ સ્વર્ગ અપવર્ગ સુખ, ધરી તુલા એક સંગ;
  તુલે ન તાહી સકલ મીલી, જો સુખ લવ સતસંગ.
એક ઘડી આધી ઘડી, આધીમેં પુની આધ;
  તુલસી સંગત સાધકી, કટે કોટી અપરાધ.
સતસંગકા ફલ એહી હે, સંશય રહે ન લેશ;
  રહે સ્થીર સુચી સરલ ચિત્ત, જાને નહીં કલેશ.
કોટી જનમકે પુણ્ય જબ, ઉદય હોત એક સંગ;
  છુટત મનકી મલીનતા, અરૂ ભાવત સતસંગ.

મીલન ચાહો પરિબ્રહ્મકો, તો કરતા સતસંગ;
મુક્ત કહે સબ ગ્રંથકો, એ સિદ્ધાંત અભંગ.
મુની નારદ કહે વ્યાસસે, પૂર્વ જનમકી બાત;
મુક્ત કહે સતસંગસે, શઠ સુધરત સાક્ષાત.
ધન્ય ભુમી ધન્ય ગામ જ્યાં, સંત બીરાજે આઇ;
સબી ભુમી પાવન કરે, હીલી મીલી હરીજશ ગાઇ.
કથા કીરતન કલિ વિષે, ભવસાગરકી નાવ;
કહે કબીર જગ તરનકો, નાહીં ઓર ઉપાવ.

સાધુ સંગ.

કબીર દર્શન સાધકા, સાહેબ આવે યાદ;
લેખેમેં સોઇ ઘડી, બાકીકે દીન બાદ.
સાધ મિલે સાહેબ મિલે, અંતર રહી ન રેખ;
મનસા વાચા કર્મણા, સાધુ સાહેબ એક.
તનકર મનકર વચનકર, દેત ન કબહુ દુઃખ;
તુલસી પાતક જરતહે, દેખત ઉનકો મુખ.

ધનવાનોને શિખામણ.

નામ બીના બે કામહે, છપ્પન ભોગ બીલાસ;
ક્યા ઇંદ્રાસન બેઠના, ક્યા વૈકુંઠ નિવાસ.
પારસમણી અરૂ કામધેન, કલ્પ વૃક્ષની વાડ;
તુલસી હરીકે ભજન બીન, સબ નરકકો સાજ.

અર્બ ખર્વ લો ધન મીલે, ઉદય અસ્તકો રાજ;
તુલસી હરીકે ભજન બીન, સબે નરકકો સાજ.
તુલસી સોઇ ચતુરતા, રામ ચરન લૈલીન;
પરધન પરમન હરનકું, વેશ્યા બડી પ્રવીન.

પરમાર્થ કરવા વિષે.

માયા મેરે રામકી, ધરણી ધરકી દેહ;
પુંજી બીરાને સાહુકી, કરશે જશ કર લે.
પાની બાઢો નાવમેં, ઘરમેં બાઢો દામ;
દોનો હાથ ઉલેચિયે, યહી સયાનો કામ.
ધન દિયે ધન ના ઘટે, નદી ઘટે ન નીર
અપની આંખે દેખલો, યું કથી કહે કબીર.
રામ નામકે કારણે, સબ ધન ડાલ્યો ખોય;
મુરખ જાણે ગીર પડયો, દિન દિન દુણો હોય.
તુલસી પંછીનકે પીએ, ઘટે ન સરીતા નીર;
ધર્મ કીયે ધન ના ઘટે, સહાય કરે રઘુવીર.
કુંજર મુખતેં ગીર પડયો, ઘટયો ન ગજકો આહાર;
લાખો કીડી લે ચલી, પોષનકો પરીવાર.
ગાંઠી હોય સો હાથ કર, હાથ હોય સો દેહ;
આગે હાટ ન બાનીઆ, લેના હોય સો લેહ.

દેહ ધરેકા એહી ફલ, દેહ દેહ કછુ દેહ;
દેહ ખેહ હો જાયગી, ફીર કોન કહેગા દેહ.
ખાય ખીલાય લુટાયદે, કરલે આપના કામ;
ચલતી વખતે રે નરો, સંગ ન ચલે બદામ.
તુલસી દેવો કઠણ હય, જો કાહુકા દેત;
સુરજ હોત સંસારમેં, ફેર આપનો લેત.

લોભ.

મન મરે માયા મરે, મરમર જાત શરીર;
આશા તૃષ્ણા ના મરે, કહે ગયા દાસ કબીર.
તુલસી ધીરજકે ધરે, કુંજર મણભર ખાય;
ટુક ટુકકે કારણે, શ્વાન ઘરો ઘર જાય.
બડા હુવા તો કયા હુવા, જૈસી બડી ખજુર;
પંથીકો છાયા નહીં, ફલ લાગે અતિ દુર.

ભગત લક્ષણ.

તુલસી જગમેં યું રહો, જયું જીભ્યા મુખ માંહી;
ઘીવ તણા ભક્ષણ કરે, તોબી ચીકણી નાહી
કોટી વિઘન દુખમેં સુજન, તજે ન હરીકો નામ;
જેસે સતી હુતાશકું, ગીને અપનો ધામ.
પહેંચાના તબ જાનીએ, હારસેં લાગે મન;
રાત દિવસ ન વિસરે, જયું કરપનકું ધન.

ભક્તી બીજ પલટે નહીં, જો જુગ જાય અનંત;
 ઉંચ નીચ ઘર અવતરે, તોઉ સંતકો સંત.
હરીજન તો હાર્યા ભલા, જીત ન દે સંસાર;
 હાર્યા સો હરીસેં મીલે, જીત્યા જમકે દ્વાર.
ભરત અપની જનની તજી, પીતા તજે પ્રલ્હાદ;
 વિભીષણ અપના ભાઈ તજે, શ્રી રામકે કાજ.
ચાહ ગઇ ચીંતા ગઇ, મનમેં નહીં પરવાહ;
 જાકે મનમે ચાહ નહીં, વો શાહનકો શાહ.
ધન્ય ભોમી ધન્ય ગામ જ્યાં, સંત બીરાજે આઈ;
 સબી ભુમી પાવન કરે, હીલી મીલી હરી જશ ગાઇ.
જપતપ તીરથ જાત્રા, જોગ યજ્ઞ વ્રત દાન;
 મુક્ત તાહી હોવત સદા, જેહી ઉર શ્રી ભગવાન.
ગાંઠી દામ ન બાંધઈ, નહી નારીસો નેહ;
 કહે કબીર તા સાધકી, હમ ચરનનકી ખેહ.
જાન બુઝ જડ હો રહે, બળ તજી નિર્મળ હોય;
 કહે કબીર તા દાસકો, ગાંજ શકે નહીં કોય.

દયા.

દયા ધર્મકા મુળ હે, પાપ મુળ અભીમાન;
 તુલસી દયા ન છાંડીયે, જબ લગ ઘટમેં પ્રાણ.
તુલસી ગરીબ ન સતાવીએ, બુરી ગરીબકી હાય;
 મુવા ઢોરકે ચામસે, લોહા ભસ્મ હો જાય.

ખુશ ખાના હે ખીચડી, માંહે પડે ટુક લોન;
માંસ પરાયા ખાય કર, ગલા કટાવે કોન.

ભ્રાતૃ ભાવ.

તુલસી આ સંસારમેં, ભાત ભાતકે લોક;
સબસે હીલી મીલી ચાલીએ, નદી નાવ સંજોગ.
તુલસી કહે ઇસ જગતમેં, સબસે મીલીએ ધાય;
ક્યા જાણે કીસ બેશસે, રામચંદ્ર મીલી જાય.
તુલસી જો જન હેતસે, સેવા જાને કોય;
નરકો વસ કરવો કહ્યાં, નારાયણ વશ હોય.
કબીર ગર્વ ન કીજીએ, રંક ન હસીએ કોય;
અપનો નાવ સમુદ્રમેં, ના જાને ક્યા હોય.

નીતિ.

સત્ય વચન અરૂ દીનતા, પર સ્ત્રી માત સમાન;
ઇનકું વૈકુંઠ ના મીલે, તુલસીદાસ જમાન.
સતીઆ સત નવ છોડીએ, સત છોડે પત જાય;
સતકી બાંધી લક્ષ્મી, ફીર મીલેગી આય.
પર નીંદા પર નારી અરૂ, પર દ્રવ્યનકી આશ;
છોડી તીનો બાતકું, ભજો એક અવિનાશ.
કંચન ત્યાગો સહજ હય, સેહેજ ત્રીયાકા નેહ;
માન બડાઈ ઇરષા, તુલસી દુર્લભ એહ.

જહાં દયા તહાં ધર્મ હે, જહાં લોભ તહાં પાપ;
 જહાં ક્રોધ તહાં કાળ હે, જહાં ક્ષમા ત્યાં આપ.
કંચન તજવો સુલભ હે, સુલભ ત્રીયાંકા નેહ;
 નિંદા સ્તુતિ ત્યાગવો, તુલસી દુર્લભ એહ.
લેનેકું હરનામ હે, દેનેકું અન્ન દાન;
 તરનેકું અધિનતા, બુડનેકું અભીમાન.

આળસ.

રામ નામેંકા આળસુ, ભોજનકો હુશીઆર;
 તુલસી એસે મનુષ્યકા, વાર વાર ધિક્કાર.
રાત ગમાયી સોયકર, દિવસ ગમાયો ખાય;
 હીરા જન્મ અમોલથા, કોડી બદલે જાય.
કબીર યહ મન લાલચી, સમઝે નહીં ગંવાર;
 ભજન કરનેકા આળસુ, ખાનેકા હુશીઆર.
મુક્ત મનુષ્યતન પાયકે, જો ન ભજત જદુનાથ;
 સો પીછે પસ્તાયગો, બહોત ઘસેગો હાથ.

મન વિષે.

મનકે હારે હાર હય, મનકે જીતે જીત;
 પરબ્રહ્મકું પામીએ, મનમેં હોય પ્રતીત.
મન દીયા કંહી ઔરહી, તન સાધોકી સંગ;
 કહે કબીર કોરી ગજી, કૈસે લાગે રંગ.

એતો ગતિ હય અટપટી, ઝટપટ લખે ન કોય;
જો મનકી ખટપટ મીટે, ચટપટ દરશન હોય.
સાંઇ આગે સાચ હો, સાંઇ સાચ સુહાય;
ભાવે લંબે કેશકર, ભાવે મુંડ મુંડાય.
બનતે બનતે બન ગયો, તુલસી ઘરકે માંહી;
શીતલ શબ્દ ઉચારીએ, અહઆનીએ નાહીં.
મનકે હારે હાર હે, મનકે જીતે જીત;
મન મીલાવે રામકું, મનહી કરે ફજીત.

સંત પરમારથી છે.

પારસમેં ઓર સંતમેં, બડો અંતરો જાન;
વો લોહા કંચન કરે, વો કરે આપ સમાન.
સંત ધનંતર વૈદ સમ, જેસો રોગી જેહુ;
બનાવત હે તાહીકું, તેસો ઓખદ દેઉ.
બકરા હાથ કસાઇકે, માજન ધાય છુડાત;
મુક્ત કહે ત્યું સંતજન, કરત જ્ઞાનકી બાત.
સુર્ય સંત તમકું હરે, તાતે ભયે સમાન;
મુક્ત બહાર તમ રવી હરે, સંત હરત અજ્ઞાન.
સંત સબનકો હીત કરે, દે સાચો ઉપદેશ;
મુક્ત મીલાવે રામસે, સ્વારથ નહીં લવલેશ.

જબહી મીલે જન સંતકો, તબહી ભયો કલ્યાન.
મુક્ત કહે જન પ્રગટકો, સંત દેત તેહી જ્ઞાન.
દોષ કલંક મીટાયકે, શુદ્ધ કરતહે સંત;
મુક્ત મિલાવે સબહીકું, પ્રગટ રૂપ ભગવંત.
સંત બડે પરમારથી, દેત સબનકું જ્ઞાન;
મુક્ત મીલે જન તાહીકું, તાકો કરત કલ્યાન.
જ્ઞાન ભક્તિ વૈરાગ સહીત, સંત સરલ ચિત હોય;
મુક્ત કહે ભવ તરનમેં, અતિબડો નૌકા સોય.
બહુત પુન્ય કરી મીલત, હય જ્ઞાનીકો સંગ આય;
સબ ગ્રંથનકો તત્વ સો, પલમેં દેત બતાય.

ભક્તિ તથા પરમારથ.

તુલસી જગમેં આયકે, કર લીજે દો કામ;
દેનેકું ટુકડા ભલા, લેનેકું હરિનામ.
કબીરા કહે કમાલકું, દો બાતા લીખ લે;
કર સાહેબકી બંદગી, ભુખેકું કુછ દે.

શ્રીમુખ વચન.

જૈસા મેં પ્રીય સંતકુ, ત્યું ઓકું પ્રીય સંત;
મુક્ત કહે શ્રી મુખ કહ્યો, મહીમા શ્રી ભગવંત.
મેં તિનકે પીછે ફીરૂં, નેક ન રાખું માન;
મુક્ત કહે શ્રી મુખ કહ્યો, હરીજન મેરે પ્રાણ.

જ્ઞાની મેરા આત્મા, મેં જ્ઞાનીકા પ્રાણ;
મુક્ત કહે શ્રી મુખ કહ્યો, ગીતામેં ભગવાન.
જ્યું મેં દુર્લભ સંતકું, ત્યું મોહે દુર્લભ દાસ;
મુક્ત કહે શ્રી મુખ કહ્યો, જન મહિમા અવિનાશ.
નીજ મુખતેં ભાખ્યો એહી, ભક્ત અતિ પ્રીય મોહી.
ભક્ત વચન ઉલંઘુ નહિ, અહી હીત જો હોઇ.
ભક્તનકો મહીમા અધિક, પાર ન પાવે કોય;
જહાં ભક્તજન પગ ધરે, અડસટ તીરથ સોય.
ભક્ત સંગ છાંડુ નહીં, સદા રહું તિન પાસ;
જહાં ન આદર ભક્તકો, તહાં ન મેરા વાસ.
ફીરૂં ધામ વૈકુંઠ તજ, ભક્ત જનનકે કાજ;
જો ભક્ત મન ભાવહી, સોઇ ધરો તન સાજ.

પ્રેમ.

રામ નામ સબ કોઇ કહે, ઠગ ઠાકોર અરૂ ચોર;
બીના પ્રેમ રીઝે નહીં, તુલસી નંદ કીશોર.
પ્રેમ બરાબર યોગ નહીં, પ્રેમ બરાબર ધ્યાન;
પ્રેમ ભક્તિ બીન સાધવો, સબહી થોથા જાન.
પ્રેમ ભાવ એક ચાહીએ, ભેષ અનેક બનાય;
ભાવે ગૃહમે બાસ કર, ભાવે બનમે જાય.

જોગી જંગમ સેવડા, સન્યાસી દરવેશ;
બીના પ્રેમ પહોંચે નહિ, દુરલભ સતગુરૂ દેશ.
મન પક્ષી તબ લગ ઉડે, વિષય વાસના માંહી;
પ્રેમ બાજકી ઝપટમેં, જબ લગ આયો નાહી.

પંડિત વિષે.

કામ ક્રોધ ઓર લોભકી, જબલગ મનમેં ખાન;
તબ લગ પંડિત મુરખો, તુલસી એક સમાન.
પંડિત ઓર મસાલચી, દોનો સુઝે નાંહીં;
ઓરનકું કરે ચાંદના, આપ અંધેરે માંહી.
પોથી સો થોથી બની, પંડિત બને ન કોઈ;
અઢાઇ અક્ષર પ્રેમકા, પઢે પંડિત હોઇ.

સંતોષ.

રૂખા સુખા પાયકર, ઠંડા પાણી પી;
દેખ પરાઇ ચોકડી, કયું લલચાવેજી.
ગૌધન ગજધન બાજધન, ઓર રતન ધન ખાન;
જબ આવે સંતોષ ધન, સબધન ધુર સમાન.
આધી અરૂ રૂખી ભલી, સારી સો સંતાપ;
જો ચાહેગા ચોકડી, બહુત કરેગા પાપ.

મહા પુરૂષો વિષે.

બીના કહે સતપુરૂષ, જે પરકી પુરે આશ;
કોન કહતહે સૂર્યકો, ઘરઘર કરત પ્રકાશ.

તુલસી લોહા કાષ્ટ સંગ, ચલત ફીરત જળમાંહી;
બડે ન બુડન દેત હે, જાકી પકડે બાંહ્ય.
બડે સેજહી બાતસે, રીત દેત બક્ષીશ;
તુલસી દલતેં વિષ્ણુ, જ્યું આક ધંતુરે ઇશ.
ભલે બુરે નીભે સબ, મહત પુરૂષકે સંગ;
ચંદ્ર સાપ જલ અગ્નીએ, બસત શંભુકે અંગ.

સંસારીઓને શિખામણ.

જેસે ફીરતે રહત હય, વિવાહ કાજ નરનાર;
તે ફીરે હરી ભક્તિમેં, કુશળ કરે કીરતાર.
જેસી મીઠી લગત હય, ગામ કથાકી ગાથ;
એસી લાગે હરી કથા, તો તરવો કયા બાત.
જેસી પ્રીત હરામસે, તેસી હરસે હોય;
ચલા જાય વૈકુંઠમેં, પલા ન પકડે કોય.

ગુણિજન ગુણની પરિક્ષા જાણે છે.

હીરા પડયા બજારમેં, રહા છાર લપટાય;
કંઇક મુરખ ફીર ગયે, પારખ લીયા ઉઠાય.
જો જાકે ગુણ જાણત, સો તાકો ગુણ લેત;
કોયલ આંબરી ખાતહે, કાગ લીંબોરી લેત.

नारायण! नारायण!! नारायण!!!

પઢીઆરનાં પુસ્તકો.

ભક્તિજ્ઞાનના દાખલાનાં:—

૧ સ્વર્ગનું વિમાન.

સ્હેલા સ્હેલા ૩૨૫ દાખલા, પૃષ્ટ ૩૯૦, રૂા એક

૨ સ્વર્ગની કુંચી.

ભજન પદ સાથે ૨૧૦ દાખલા, પૃષ્ટ ૪૭૫, રૂા. એક

૩ સ્વર્ગનો ખજાનો.

વિજ્ઞાનવાળા ૧૭૫ દાખલા, પૃષ્ટ ૩૯૦, રૂા એક

૪ સ્વર્ગના રત્નો.

જીજ્ઞાસુઓને ખાસ ઉપયોગી ૧૦૧ દાખલા, રૂા. એક

૫ સ્વર્ગની સડક.

ઉંડા ખુલાસાના ૧૬૬ દાખલા, પૃષ્ટ ૫૪૦, રૂા. એક.

૬ સ્વર્ગની સીડી.

ગીતાના મહાન સિદ્ધાંતો સ્હેલી સ્હેલી રીતે સમજાવેલા છે પૃષ્ટ ૪૫૦, રૂા દોઢ.

૭ સ્વર્ગનો આનંદ.

પૃષ્ટ ૪૦૦, કિંમત રૂા. ૧

ખાસ સ્ત્રી ઉપયોગી:—

૮ સ્ત્રીઓનું સ્વર્ગ.

સ્ત્રીઓએ વાંચવા લાયક. પૃષ્ટ ૪૪૦, રૂા. દોઢ

૯ સ્વર્ગની સુંદરીઓ.

આ ઉપયોગી નવું પુસ્તક, અનુકરણ કરવા યોગ્ય પાત્રોના વર્ણન સાથે પૃષ્ટ ૫૦૦ રૂા. દોઢ

૧૦ જુવાની જાળવવાના ઉપાયો.

ભાગ ૧લો (છપાય છે) કિંમત રૂા. દોઢ.

૧૧ સ્વર્ગની સુંદરીઓ બનવાના ઉપાયો ભાગ ૧લો.
(થોડા વખતમાં છપાશે) કિંમત રૂા. દોઢ.

જમાનાને અનુસરતાં:—

૧૨ સંસારમાં સ્વર્ગ.
વિદ્વાનોમાં વખણાએલું પૃષ્ઠ ૬૦૦, રૂા. દોઢ.

૧૩ સાચું સ્વર્ગ.
ખાસ વાંચવા લાયક, પૃષ્ઠ ૬૨૫, રૂા. દોઢ.

૧૪ બાળકોની વાતો ભાગ ૧લો.

૧૫ નવા યુગની વાતો ભા. ૧લો.

૧૬ નવા યુગની વાતો ભા. ૨જો.

૧૭ નસીબ ફેરવવાની કુંચી.

૧૮ આર્ય વિધવા.

૧૯ પ્રેમ પ્રેમ ને પ્રેમ.

૨૦ ના. શહેનશાહનું જીવન.
તેમાંથી લેવો જોઇતો બોધ.

૨૧ અમૃત વચનો.

૨૨ દુઃખમાં દિલાસો.
કિંમત આઠ આના.

દરેકનું પોસ્ટેજ વી. પી. જુદું.

વૈદ્ય અમૃતલાલ સુંદરજી પઢિયાર,

હાથી બિલ્ડીંગ, કાળકાદેવી રસ્તો—મુંબઈ-૨.

